

Паёми Президенти Чумхурийи Тоҷикистон, ки ҳамасола ба Маҷлиси Олии мамлакат пешниҳод мегардад, натиҷагириз аз соли сипарӣ ва барномаи амал барои соли минбаъда аст ва тамоми паҳлӯҳои ҷомеаи моро мавриди баррасӣ қарор медиҳад. Чи тавре ҳамагон шоҳиданд, 26 декабря солигӣ 2019 Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Чумхурийи Тоҷикистон муҳтарам Эмомали Рахмон 20 - умин Паёми худро ироа доштанд.

Пешвои миллат дар баробари дигар соҳаҳо ба соҳаи илму маориф ва фарҳанг таваҷҷӯҳӣ хоса зоҳир карда, дар ин росто аз ҷумла таъқид намуданд, ки Вазорати маориф ва илми ҷумхурий дар якҷояги бо Вазорати фарҳанги Ҷумҳури Тоҷикистон мардумро ба мутолиаи қитоб ҷалб намоянду тамоми кувваи худро барои таблиғии он сарф қунанд, то мардуми сарбаланд аз қитоб баҳравар шаванд. Инчунин дар Паём зикр гардид, ки дар баробари мутолиаи қитобҳои илмӣ ва бадей таваҷҷӯҳӣ наврасону ҷавононро ба таълими фанҳои табиятшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ ташвиқ намоянд. Вобаста ба ин, Сарвари давлат ба хотири боз ҳам беҳтар ба роҳ мондани омӯзиши илмҳои табиятшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ, инчунин, барои тавсееи тафаккури техникии насли наврас солҳои 2020-2040-ро «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиятшиносӣ», дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» эълон доштанд, ки ин қадамини ҷадид дар рушди маориф, илм ва фарҳанг мебошад.

Дар Паёми навбати ҳамзамон қайд гардид, ки мардуми шарафманди тоҷик дар даврони соҳибиستикӯли ба тариқи ҳашар беш аз 5 ҳазор масҷид соҳтанд, то ниёзҳои динии худро қонеъ гардонанд. Таъкид гардид, ки замони он расидааст, ки мо даст ба дасти яқдигар дода, дар бунёди мактабу қӯдакистон саҳмгузор бошем. Албатта, ин икдоми начибона ва ҷавонмардона буд, ки барои ояндаи дурахшони фарзандони худ нақше дошта бошем.

Пешвои миллат роҳбарони соҳаи маорифро масъул ва вазифадор карданд, ки дар таълиму тарбияни насли наврас, маҳсусан, ҷавонон бетаваҷҷуҳ набошанд ва тамоми қӯшишу ғайрати худро баҳри дар рӯҳияни ҳудшиносӣ, ҳудогоҳӣ, мардумсолорӣ ва меҳру муҳаббати ин сарзамини биҳиштосо ва ба ин васила барои маърифатнокии ҳонандагону донишҷӯёни равона намуда, дар ин самт тадбирҳои иловагоро роҳандозӣ намоянд. Вобаста ба ин, дар Паём зикр шуд, ки ҳар сол озмуни «Фурӯғи субҳи доноӣ» - ро баргузор намуда, ба он доираи ҳарчи васеътарии ҷомеа ҷалб ва ҷиҳати ҳавасмандсозии

ЧАВОНОН - ОЯНДАИ ТОЧИКИСТОНИ СОХИБИСТИКЛОЛ

Чумхурии Тоҷикистон барои ноил шудан ба дастовардҳои мӯҳим дар ҳаёти иқтисодиву иҷтимоӣ, сиёсиву фарҳангии ҷавонон накши босазо гузашта, ба ташаккули сиёсати давлатии ҷавонон ва тадриҷан фароҳам овардани имкониятҳои васеи рушду такомули ҷавонон дар шароити мураккаби тағйирёбии соҳториву ҷамъиятӣ мусоидат намуд, ки саҳми ҷавонон дар ин раванд хеле самарарабаш арзёбӣ мегардад.

Боқеан ҳам, пешрафти имрӯзаи чамъият ҳарчи бештар ба илму маданият, ба қувваи бунёдкори эҷодӣ, ба ҷавонони ҷӯйндаву созандагӣ ҳаётӣ дорад. Шароити имрӯзаи соҳибистиколии қишивар талаб менамояд, то ин ки миёни наврасону ҷавонон истеъдоҳоро пайдо намоем, барои инкишофи ҳамаҷонибаи шаҳсиятии онҳо замина муҳайё созем ва қувваи созандагӣ онҳоро баҳри фатҳи қуллаҳои нави илм, техника ва маданият равона созем, зеро таҷриби қишиварҳои пешрафтаи олам нишон медиҳад, ки бе иштироқи бевосита ва фаъолонаи ҷавонон дар ислоҳоти иқтисодию иҷтимоии ҷомеа ба ягон натиҷаи назаррасон иоптгаридан гайримон ҳоҳад буд. Гайр аз ин, насли ҷавони қишивар дар амалисозии табаддулоти иҷтимоӣ, таъмини инкишофи иқтисодӣ ва рушди техникии мамлакат манбаи асоси инсониро ташкил намуда, нерӯи эҷодӣ, қувваю тавон ва зирақони онҳо дар таъмини инкишофи устувории ҷомеа аҳамияти бузург ва ҳалкунанда доранд.

Дар суханронии Президенти кишвар Эмомалий Раҳмон дар воҳурӣ боҷавонони лаёқатманди кишвар омадааст «Мо бояд сиёсати давлатии ҷавононро дар қатори масъалаҳои стратегии давлатӣ гузорем, зеро омили ҷавонон дар раванди бунёди давлати соҳибистикӣ, демократӣ ва ҳукуқбунёд дар Тоҷикистон мақоми ҳалқунанда дошта, тақдиро ниҳодӣ раванди мазкур аз бисёр ҷиҳатҳо ба ин кувваи бузург саҳт алоқамандаст».

Тибки маълумоти оморӣ, имрӯз 18% -и ахолии сайёрасро ҷавонон ташкил медиҳанд. Дар Тоҷикистон шаҳсони синнашон то 30-сола 70%-и ахолиро ташкил медиҳанд. Аз ин бармеояд, ки ояндаи на-здики давлатдории мо ба таври муназзам ва пайдарпай, балки им-конияти ябора гузаштан ба насли ҷавон дорад, зеро 70%-и ахолӣ дар муқобили қисми боқимонда ҳамеша нақши ҳалкунандаро мебозад. Муш-килии ояндаи наздики қишиварии мо баррасии манфиати ҳамин гурӯҳи бузурги ҷомеа, яъне ҷавонон маҳсуб мегардад.

Фаро гирифтани ин нерӯи бузурги чомеа, расидагӣ ба мушкилоти он ва истифодай оқилюна аз ин натиҷаи стратегии миллӣ баҳри ободиву шукуфой ва тъамини амнияти суботи чомеа хеле муҳим аст. Агар миллат ва давлати мо аз назари ва синну соли аз давлатҳои ҷавон маҳсуб гардад, то пас то таҳти мағҳуми «чомеа» бояд, нигозиши ҷавононро дар назар дошта бошем ва қабл аз ҳама «мушкилоти ҷавонон»-ро ҳамчун мушкилоти

тамоми чомеаи Тоҷикистон арзёбӣ
намоем.

Сарвари давлатамон, мұхтарам Эмомалй Раҳмон дар Паёми имсолаи худ ба Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон таъқид намуданд, ки «хукумати қишвар бар мақсади ҳалли масоили ҷавонон ва насли наврас аз оғози истиқолияти то имрӯз ҳама ҷорабинихои заруриро амалӣ карда истодааст. Зеро ҷавонони солим ва соҳибқасбу ихтисосманд давомдиҳандай кору фаъолияти насли қалонсол, нерӯи созандагӣ ва иқтидори воқеии пешрафти ҷомеа, ҳулоса, ояндан миллат ва давлат мебошанд.

талаң менамояд».

Имрӯз мо, насли ҹавон, бояд он эътиомдеро, ки Ҳукумати чумхурӣ, баҳусус, Президенти кишвар нисбати мо, ҹавонон доранд, ҹавобгу бошем ва ин аз мо масъулияти баландро дар назди Ватан, модар ва чомеаву халқи азизамон талаћ менамояд ва моро вазифадор месозад, ки бо нерӯи созандаву бунёдкор пайи омӯзиш бошем ва дар пешрафту тараќқиети тамоми соҳаҳои ҳаётӣ чомеа нақши худро гузорем. Танҳо бо ин васила мо метавонем бо пуштийон аз Ватану миллати хеш мақоми мамлакати худро дар байни дигар давлатҳо зина

A black and white photograph capturing a group of approximately 20 young individuals, predominantly boys, seated in rows. They are all dressed in formal attire, consisting of dark suits, white shirts, and ties. The students are arranged in several rows, facing slightly to the left of the camera. The setting appears to be an indoor auditorium or large hall, with rows of chairs visible in the background. The lighting is even, highlighting the students' faces and their formal attire.

ба зина боло барем

Дар шароити имрӯз таваҷҷӯҳи аҳолӣ ба ҳаёти сиёсӣ ва талошу кӯшиши онҳо дар дигаргунсозииҳо ҳаёти чомеа яке аз омилҳои мухимтарини рушди инкишифи кишвар махсуб мегардад. Ташаккулу боло бурданӣ маърифати сиёсӣ аз масъалаҳои мухими рӯз ба хисоб меравад. Ташаккули маърифати сиёсӣ моро водор месозад, ки ба ҳар я пайдаву ҳаводисе, ки дар кишварамон ва минтақаҳои мухталифи олам ба вуқӯй меоянд, баҳои воеона дода, мазкеҳо ҳудо ва қизварҳо ҳудро дар

мавкеи худ ва кишвари худро дар онҳо даққик муйян намоем.

Хушбахтона, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дарсҳои сиёсиро дар байни донишчӯёни фъолии макотиби олии шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ гузаронида истодааст, ки ин сабабгори баланд бардоштани маърифати сиёсӣ, ҳисси баланди ватандустӣ ва бедор намудани ҳувияти миллӣ дар байни нароҷон мебошад.

Садиқордӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

ва истиқтолият расидан, аз ҷумлаи арзишҳо мебошад, ки тифайли тарбияи ҷавонон дар заминai онҳо моявдатли воқеан мӯктадирӯ тавоноро бунёд карда метавонем.

Дар ин маврид, Пешвои мил-

и «Точикон»-и Бобоҷон Ғафуров, си ифтиҳор ва сарбаландии ҳар як тоҷик мебошад, рӯҳи поки устодии тоҷикон шод ҳоҳад шуд.

ваккур бояд дод, ки дар асоси Паём президенти Чумхурии Тоҷикистон дар ҷаҳон мемлакат дар зарфи ду моҳ бешкитобхонаҳои наву замонӣ дар назорату қумитаҳо ва дигар мақомоти штит китобхонаҳои нав таъсис додаанд. Дар баробари ин, мо китобдорони ҷамаати дастурӯи супоришҳои Пешвоӣ ғарро, ки аз Паём сарҷашма мегиранд, шаҳрҳои фаъолияти худ қарор дода, аҳои чонни худро ба анҷом расонем. Аз бо фарҳангӣ ватандӯст кардани ҷаҳони кишвар аз мову шумо вобастагии ҷаҳонӣ дорад. Мо, китобдорон, Пешвоӣ, ҷаҳони миллиятро бовар мекунонем, ки ҷаҳони маънавии ҷомеа саҳми худро мегирад!

Алиакбар ҲАЁТЗОДА,
мудири китобхонаи илмии Академия

ЧАВОНОН ВА ИФТИХОРИ ВАТАНДОРӢ

**Зикри дили ман ҳамеша
номи Ватан аст,**
**Авроди забони ман қаломи
Ватан аст.**

Ман восифи иши
Ватани маҳбубам,
Фехристи китоби ман
мароми Ватан аст.

Оре, Ватан маънои ба худ хоса дорад вақте, ки мо Ватан мегӯем пеши назари мо модар ба назар меояд. Бехуда нагуфтаанд, ки модар моро ба дунё оварда бошад, Ватан ба саррамон дасти навозишкорона гузашта, барои идомаи зиндагии рангин оғӯш кушодааст.

Мафхуми «Ватан»- ин инсон, оила, забони модарӣ, меҳнат, маънои зиндагӣ, қарз дар назди пайвандон, муҳити табиити ихотакарда ва ба садоқату чавонмардӣ алоқамандӣ дорад. Оре, Ватан ҳаст, ки мо дар оғӯши орому осудаи ўтаваллӯ шуда, хуррамона зиндагонӣ мекунем. Ватан ошёнае ҳаст, ки тамоми тоҷикистонониён ба мисли як оила тифоқона умр ба сар мебаранд. Ватан уқёнусест, ки ҳар як шаҳрванди он қатрааст дар ин уқёнуси беконор. Ватан сипар, пуштибон ва паноҳгоҳи ҳар як шаҳс ҳисоб мейбад. Ватан-модар дараҳастест, ки мо фарзандон меваҳои ў ҳастем. Ватан осмонест, ки худ Офтоб ва мо ситораҳои доимии ў ҳастем. Дар бораи қишинаваре, ки бо кӯҳҳои пурганду осмонбӯсаш, бо ҷашмаҳои шифобашу мусафояш, ақлҳои дилҳоро тасхир кардааст, сухани арзандаву шоиста гуфтан душвор аст. Зеро ин зебодиёро, ин макони чун биҳштро ҳарҷанд мадҳу сано гӯем кам аст. Ин сарзамини бостонӣ- номаш Тоҷикистон аст. Ин мулк, шахсони бузург родмardonи боннгу номус дошт ва дорад ба мисли Муқъаннау Спитамен, Исмоили Со-

мониу Темурмалик, Нурсратулло Махсуму Шириншоҳ Шоҳтемур, Садриддин Айниву Бобоҷон Faғуров, Мирзо Турсунзода Эмомали Раҳмон, ки номи онҳо дар саҳфаи таъриҳи аబадӣ нақш бастааст! Ва мо бояд шукрони ин Ватан, шукрони ҳамин обу хок ва ин сарзаминро намоем. Зеро мегуянд: Шоқиронро дӯст медорад, Ҳудо!

Таъриҳи гувоҳ аст, ки миллати тоҷик ва фарзандони бansomusи он тӯли таърихи ҳазорсолаҳо мутассил аз пай донишу омӯзиш буданд ва миёни ҳалқҳои Осиёи Миёна мудом бо донишу хирadi аҷодии худ фарқ мекардан.

Таъриҳи гувоҳ аст, ки ҳеч вақт ҳалқи тоҷик, миллати тоҷик, фарзанди тоҷик сарҳади касеро вайрон нақардааст, ба давлати касе ҳуҷум накардааст, ба кулбай касе бе иҷозат ва тақлиф надаромадааст.

Аммо мутаасифона, солҳои оҳир баъзе ҷавонони мазмунути ин ҳамон мадҳу сано гӯем кам аст. Ин сарзамини бостонӣ- номаш Тоҷикистон аст. Ин мулк, шахсони бузург родмardonи боннгу номус дошт ва дорад ба мисли Муқъаннау Спитамен, Исмоили Со-

зарро заргар бидонад, қадри Ватанро ғарibi ватангумкарда». Дар ин мавзӯъ дар «Ҳазору як шаб» омадааст: «Азобе чун азоби дурафтодагони Ватан нест».

А шъори риқато вару ватандустона, дурафтодагӣ аз ватан, ғарibi, ёди марзу бум, ёру дӯстону наздикон дар ашъори Камоли Ҳуҷандӣ низ далили гуфтаҳои болост:

**Дил мӯкими кӯйи чонон
асту ман ин ҷо ғарib,
Чун кунад бечораи мискин
тани танҳо ғарib.
Орзуманди диёри хешаму
ёрони хеш,
Дар ҷаҳон то ҷанд гардам
бесару бепо ғарib.
Чун ту дар ғурбат наяфтодӣ,
ҷӯ донӣ ҳоли ман?
Меҳнати ғурбат надонад
ҳеч қас, ишлло ғарib.
Ё ин ки
Куи ту ҳоҳад ин дили овора,
не биҳшиш.
Мурғи ғарibро зи
гулистон Ватан беҳ аст.**

Дар васфи Ватан, ватани азизу ягона Тоҷикистон садҳо ҳазор варақ нависем, ҳам кам аст, зеро ин табиату меҳмоннавозие, ки тоҷикон доранд, шояд ҳеч қавме надошта бошад. Инсон бе Ватан зиста метавонад? Инсон аз ин неъмати бузург рӯй гардонida метавonad? –Не, ҳеч вақт, инсон лаҳзасе бе ёди Ватан буда на метavonad. Зеро Ватан ифтиҳори ҳар як инсони солимақ аст. Ҷавонон бояд ҳурсанд бошанд, ки мисли кабутар дар осмони сулҳи Ватани азизамон болу пар мезананд.

Ҷавонон шукrona аз ин марзу бум кунанд, шукrona аз он кунанд, ки ба онҳо Ҳудованд ҷунин Ватани зебо, ки ҳар як дехаш зебогии хоса дорад, ато кардаast. Агар аз ин Ватани маҳбуб ҷудо шаванд, ҷун шоҳае аз дарҳат қандо шуда, зери пои мardum монда, поймол мешаванд. Ҷун агар ин Ватанро тарқ кунанд, гӯё бе дил ҳастанд, дилро гӯё дар кӯҷе гум кардаанд.

**ҲАЙДАРӢ Сабоҳат Саид,
Мудири кафедраи идоракуни
захираҳои инсонӣ номзади илмҳои
фалсафа, дотсент**

НАВРӯЗ: ДИРӯЗ ВА ИМРӯЗ

Наврӯз аз муқаддастарин ва муборактарин ҷашнҳои мардуми ориёниҳад мебошад. Абурайҳони Берунӣ Наврӯзо Иди Соли Нав, Иди сари Сол низ номидаст.

Таърихи пайдоishi Наврӯз гуногун мебошад. Як ривояти басо дилангез дар бораи ин ҷашни бузург ҷунин аст: «Гӯё, рӯзе шоҳаншоҳ Ҷамshed бар золимон ва девон голиб омада, таҳте соҳт ва бо он ба осмон парвоз карда, аз Ҳудои мутаол ҳоҳиш кард, ки гармову сармо ва беморию бадбаҳтиҳоро аз сари мардуми азизаш дур созад. Ин дуои неки Ҷамshed бар Ҳудованди бузург писанд омаду мустаҷаб гардид ва бадбаҳтиҳои оғатҳо аз сари мардум бардошta шуд».

Мардум ин рӯро дар зиндагиашон рӯзи нав хонданду байдҳои он бо номи Наврӯз машҳур гардид. Яъне, рӯзи нау баҳти нав ва саодати бузургро ҳар сол ҷашн гирифтанд. То ба имрӯз одамон дар ин рӯз ба яқдигар бо дуои хайр саломатӣ ва орзӯҳои некро таманно мекунанд.

Ҳамин тавр, дар муддати ҳазорсолаҳо мардуми ориёниҳад бар сарнавишти талху шириన ва ташаккуlu инишифоӣ давру замон, ҳуқмفارмоии дину оинҳо, аҷнабиён ин ҷашни бобоиро муқаддас шуморида, ҷун гавҳаракаи ҷашн ҳифз намудаанд ва бо як меҳру муҳаббати хоса дастраси мардумони дигар гардонанд. Ин ҷашни муқаддас дар саросари Тоҷикистони соҳибистиқпол бо

тамоми шукӯҳу шаҳомат таҷhil мегардад. Наврӯз баъди соҳибистиқпол шудани қишивар мазмуни нав пайдо кард. Бо шарофату ташабbusi Пешвои миллат, Наврӯz ҷаҳонӣ ва bайналмилalӣ гашт. Яъне, онро бо тамоми шаҳоматаш дар бисёр қишиварҳои дунё ҷашн мегиранд. Агарчи дар таҷhili он тағиরот ба ҷашн мерасад, аммо ҷавҳар якест. Дар арафаи Наврӯz ҳонаҳоро rӯyebi tona tоза карда, оро медиҳанд ва гандумро тоза намудa, дар зарфи махsus месабzonand. Az rӯi он peshbinӣ mesozand, kи sol chi guna meoyad. Ba istiqbolieh in ҷашn dastarkhonro bo ҳaftsinu ҳaftshin, taomxoi bolazzat va ҳalvoi shirinixoi gunogun zinat medihand. Az ҳaft daraҳt ҳaft shoxha buriда, ba rӯi dastarkhon meguzorand. Bozihoo dilxushix ҳaftshil mekuнand va sayeru tamoshoi beruna barguzor megardonand. Xuroki asosii in ҷashni buzurgro sumanak ҳaftshil medihad.

Ҳамин тарик, ҳамаи мо масъулият дорем ва ҷаиза аввалин daraschaamom аст, ки шукӯҳу шаҳomati in ҷashni farxundaro boz ҳam afzuntar gardonem.

ҲАЁТОВ Ғолиб, корманди китobخona

АРТИШ - ПОЯИ МИЛЛАТ ВА БАҚОИ ДАВЛАТ

Пас аз пошхӯрии Иттиҳоди Шӯравӣ давлатҳои дар ҳайати он буда истиқолияти худро ба даст оварданд. Ҷумҳурии Тоҷикистон низ ҷун ҷузъи ҷудошаванди чомеаи шӯравӣ 9 сентябрин соли 1991 истиқолияти комили худро ба даст овард. Дар солҳои аввали соҳибистиқполи Тоҷикистонро оташи ҷангӣ шаҳрвандӣ фаро гириfta буд. Бадҳоҳони миллати тоҷик намехостанд Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар ҳаритаи сиёсии ҷаҳон ҳамчун давлати мустақил бубинанд. Ҳокимияти давлатӣ ва дигар соҳторҳои ҳукumat фарлаҷ гардида буд.

Барои ба эътидол овардани ваъзиат ва қишиваро аз вартаи ҷангӣ шаҳрвандӣ раҳо намудан дар он шабу рӯз шахse зарур буд, ки ҷони худро дар даст гириfta, давлати миллатро аз нешшавӣ наҷот дихҳад ва ваҳдати сартосарии ҷумҳуриро таъмин намояд. Ҳушбахтона, аз 16 ноҳобрин 2 деҳабри соли 1992 дар шаҳri бostonии Ҳуҷанд Иҷтисория XVI-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон доир гашт, ки дар он 23 масъала баррасӣ карда шуданд, аз ҷумла 19 ноҳобрин ҷаиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Ақбаршо Искандаров аз вазифа озод ва Эмомали Раҳмон раиси Шӯрои Олии интиҳоб гардида. Ҷонбозиҳои ҷарроҳи Пешвои миллат Эмомали Раҳмон дар роҳи бунёди давлати демократӣ ва барқарор намудани ваҳдату ягонагӣ дар таърихи миллати тоҷик бо ҳарфҳои заррин сабт шудаанд. Аз солҳои аввали фаъолияти Пешвои миллат, Асосгузори сулҳу ваҳдат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Сарфармондехӣ олии Қувваҳои Мусаллаҳи муҳтарам Эмомали Раҳмон ба артиши милӣ diққati маҳsus doda, бевosita dar zeri tavacchӯhi ҳud karor doda буд. Bo заҳmatu taloҳšo, tašabbus va daстgiriҳoи bевositaи Sarfarnondexi Olii Қuvvaҳoи Musallaҳi Ҷumҳuриi Toҷikiстонi muҳtaram Emomali Raҳmon satxu sihat va sharoiti askaronu afšaroni arтиш sol to sol bextar shuda istodaast.

Масъалаи нигоҳ доштани амнияти қишивар ва истиқolияti зарuriyati tashkili Artishi Milliro ба miён oвард. Taъriҳi гувоҳ аст, kи ҳеч миллату ҳalқiyat be artiši vuchud došta nametavonad. Baroī Toҷikiстонi soҳibistiқpol niz zaruriyati tashkili artiši milliy ba miён omad, to ki minbaъd marzu bumi қiшиvarro farzandoni sodiqi in Vatani ҳimoya namoyand. Dar in zamina, 18-umi deҳabri sоли 1992 Farmoni Ra'esati Shӯro Olii «Dar borai taъsisi Қuvvaҳoи Musallaҳi Ҷumҳuриi Toҷikiстон» қabul garid. Dar on zamoni sharioti oditarini ҷuzъiyei ҳarbӣ az қabilis narasidani sarulibos baroī afšarony arтиш, narasidani tehnika va silohi muҳimotи ҷangӣ baroī tashkili Қuvvaҳoи Musallaҳi mavҷud nabud. Bâydi du moҳ 23 fevrali sоли 1993 dar mайдoni markazii shahri Dushanbe avvalin paradi ҳarbии Artishi Milli dardavroni iстиқolияti guzashit va in rӯzro ҳammasola ҳamchun Rӯzi taъsisi Қuvvaҳoи Musallaҳi Ҷumҳuриi Toҷikiстонi ҷashn meghirem. Artishi Milli Ҷumҳuриi Toҷikiстонi zamone tashkil karda shud, kи Toҷikiстонi azizro otashi ҷangi shahrvandi faro girifta bud. Artishi Milli Ҷumҳuриi Toҷikiстонi pasoshuravie bud, kи be giriftani meros ba ҳastim ҳesh ofoz kar. Dar solҳo avvali taъsisi Ҳartishi Milli mo ba mushkilotҳo ziedi iktisodiy va iqtimoiy ru ba rӯ garidiда bud.

Teъddodi zinēdi farzandoni farzona in millat dar nabardxoi zamoni ҷangi shahrvandi baҳri barkaror namudani sulҳu sibut dar қiшиvar, taъminni amniyat davlat va inchiunin ҳangomi ҳimoya marzi davlati ҷoni ҳeshro az dast dodaand.

Imsol az taъsisi Ҳartishi Milli Ҷumҳuриi Toҷikiстонi 27 sol pur shud. Agar mo ba 27 soli faъoliyati Artishi Milli nazar afkanem, taғiyratxoi kуллиро dar artishi Milli xohem did.

Ҷавонони imrӯzaro surur ast, kи in oromӣ va sulҳu sibuti қiшиvar ҳad kar, ziraki sibiro az dast nadixand va pайравi asili Peshvoi millat boшand.

Tibki moddaи 43-и Konstitutsiya amalkunandaи Ҷumҳuриi Toҷikiстон:

«Ҳифзи Vatani, ҳimoya manfiati davlat, taҳkimi iстиқolияti, amniyat va iқtidori mudofaviy on vazifa iktisadiy.

Tartibi hizmati ҳarbiro konun muajjan mekuнad».

Ҳushbaxtona, akṣari ҷavononi bonangу nomusi қiшиvar in masъuliyatro besh az pesh dark namuda, ba hizmati ҳalқu Vatani azizamoni ҳamema omoda ҳastand.

**ТОЛИБШОЕВ Ғайрат,
магистрант**

ЗАН - МОДАР АЗ НИГОХИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ

Чанд иқтибос аз гуфтаҳову навиштаҳои Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мұхтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бораи занону модарон

Воқеан, мо дар зиндагӣ ҳеч гоҳ наметавонем муҳаббате беҳтар ва ҳақиқиу самимитар аз муҳаббати модари худ дарёбем. Аз ин лиҳоз, модар на танҳо аизитарин шахс барои ҳар як фарзанд, балки гаронбахотарин сарваташ ҳар як халқу миллат мебошад.

Бинобар ин, башарият имрӯз ба ҷомеае арҷ мегузорад, ки мақому манзали занро гиромӣ ва пос медорад.

Дар яке аз ривоятҳои ӯзбекон омадааст, ки «атр аз ӯзбек, нӯш аз шаҳд, шодобӣ аз баҳор, риққат аз абр, меҳ аз офтоб ба зиндагӣ аз замин бардошта, ҳамаро бо яқдигар омехта, зан оғардидаанд, то зудондаған ғамҳо ва ағзояндан шодиву нишоти мардум башад».

Зан-модар ба мисли баҳор пурнакҳату муаттар, сабзу ҳуррам ва шодобу шукуфо буда, бо оғози фасли баҳор ва арафа соли нави аҷодӣ, яъне ҷашни Наврӯз тавъам омадани Рӯзи модар дар кишвари зебову офтобии морази нек аст. Яъне, соли нави

мо бо арҷ гузоштан ба мақому манзали, қадру қимат ва ҳурмату эҳтироми модарону занони изатманду меҳрубони мо шурӯй мешавад.

Чунонки аз таърихи ӯзбекон мото-тоҷикон бармеояд, ҳанӯз дар аҳди бостон ҷашне бо номи «Сипандормӯз» вуҷуд дошта, рӯзи панҷуми моҳи исфанд таҷили мешудааст. Фариштаи Сипандормӯз дар ҷаҳони маънавӣ посдори ишқу муҳаббат, фурӯтаниву бурдборӣ, садоқату фидокорӣ ва дар ҷаҳони моддӣ посбуни пуштиони занони неку порсо будааст.

Бешак, модар аввалин мураббии башарият аст ва тарбияи инсон аз домони поки ӯ оғоз мешавад. Зан мураббии инсон аст, аммо на мураббӣ ва муаллиме, ки фақат сухан гӯяд, балки ҳамчун модар тамоми ҳислатҳои неки инсониро ба ӯзбек ба таври табии интиқол медиҳад. Аз ин ҷост, ки шевай рафтору аҳлоқи модар дар сифати идроқи фарзанд таъсири бевосита мегузорад.

Маҳз модар дар қалби фарзандон тухми меҳру муҳаббат, дӯстиву рафоқат ва неқиву нақӯкориро мекорад, то оянда насли нағрас чун аҳсоши масъулиятишиносу меҳнатқарин, ободкору инсондӯст ва ватанпарвар ба камол расад.

Бузургони гузаштаи адабу фарҳангӣ мо бо дарназардошти ин нуктаи ниҳоят муҳим гуфтаанд, ки: «Як модари хуб ба сад устод ва омӯзгор меарзад». Ин нақши созандай модар дар камолоти шахсияти фарзанд ба ҳисоб меравад. Ба солеҳтарин фарзандон онҳое ҳастанд, ки бо аъмоли неку писандида боиси ифтиҳори падару модари худ шаванд.

Зан ҳамчун шахси фарҳангсозу тарбиятунданда агар худ аз воқеяни ҳаёт ва ҷомеа оғоҳу боҳабар бошад, фарзандон, аҳли оила ва пайвандони ҳудро тарзэ тарбият мекунад, ки онҳо ба самти ҷомеаи пешрафта қадам ниҳанд.

Мо аз саҳифаҳои таърихи ҳешхуб медонем, ки дар давраҳои гуногун занону модарон дар қатори мардон ба муқобили аҷнабиён муборизаи беамон бурда, дар таъмини озодиву истиқполият ва оромиву суботи сарзамини аҷодӣ саҳми арзишманд гузаштаанд. Маҳз ба ҳамин хотир барои мо мағҳумҳои Модар ва Ватан ҳаммабоно ва бисёр азизу мӯқаддас мебошанд.

Мақому манзалини волои модар, заҳмату шабзинадориҳои ўва рафтори неку пурмуҳаббаташ нисбат ба наслҳои башарият боис гардид, ки модарро ҳамчун бузургтарин ва муқаддастарини инсон ҳамеша дӯст доранд ва

азиз шуморанд.

Чунки мардон аз домани поку мубораки модар ба воя расиданд ва ҳеч пайғамбаре бе модар ба дунё наомадааст. Аз ин рӯ, Пайғамбари бузурги ислом - Ҳазрати Муҳаммад дар мавриди мақому манзалини модар дар яке аз ҳадисҳои шарифи худ ҷунин фармудааст: «Фазилату савоби неки ва эҳсону хизмат дар ҳаққи падару модар бештар аз намоз, ҳақат, ҳам, умра ва ҷиҳод дар роҳи Ҳудои таоло аст».

Модар ягона мавҷудест, ки инсон меофарад ва тавре ки бузургон гуфтаанд, бо як дасти ҳудгаҳвора ва бо дасти дигараш сайёро мечунбонад. Бигзор, Рӯзи модарон ба ҳар пири барномаи диёр, занону модарони азиз ва дуҳтарони меҳрубони мо хушрӯйи саодатманди насиб гардонад!

Дар сатҳи давлатӣ таҷили гардидани ҷашни модарону бонунуни соҳибзҳтиром нишонаи сари таъзим фурӯд овардан назди олиҳаст, ки тамоми ҳастии ҳудро барои оғарниши ҳаётни башар ва рушди камоли инсоният сарф менамояд.

Модар ба истилоҳ вожае мебошад, ки дар тамоми забонҳои ҷаҳон оҳанги навозишкорона дорад ва ҳар қадаре, ки муҳаббати инсоният ба модар зиёд бошад, ҳаёт ҳамон қадар фараҳбахшу дураҳшон мегардад. Ҳусни ҳаёту файзи зиндагони мо аз модар аст ва ўситори дураҳшонест, ки бо нерӯмандии атокаардаи Ҳудои мутаол роҳи фарзандро дар тӯли зиндагӣ равшав месозад.

Ҳираду начобат ва бузургии модар дар адабу фарҳангӣ ҳалқу миллатҳои мухталифи ҷаҳон ҳамчун олиҳаи покибу садоқат, машҳалафӯрӯзи зиндагӣ, мураббии ғамҳору меҳрубон ва ҳидоятгари некиву нақӯкорӣ бо

меҳру муҳаббат арҷузорӣ ва ситоиш ёфтааст.

Зан - модар дар дини мубини Ислом низ мақому манзалини хоса дорад. Дар ҷандин суроҳои қуръони майд ҳуқӯқ ва ҷоҳоҳои зан возеҳу равшан ифода ёфтааст. Дар ҳадисҳои набавӣ ва қавли саҳобагон низ қадри волои модар борҳо таъқид гардидааст.

Бузургдошти модар ва эҳтиromo қадрдомони заҳматҳои ўқарзи ҳар як инсони бонангӯ номус аст. Модар сурате ба пиризуви комёбихо ноил мегардем, ки агар дуои неки модарро гирен, ба қадри ранҷу заҳмат, шири сафеди ҷонҳаш ва дилсузиву ғамҳории ўрасем.

Имрӯз модари тоҷик бо сари баланд ифтиҳор дорад, ки ба монанди Абӯабдуллоҳ Рӯдакӣ, Абулғазли Бальъамӣ, Абуали ибни Сино, Носирӣ Ҳусрав, Мавлоно Ҷалолиддини Балҳӣ, Имом ал-Бухорӣ, Абӯрайҳони Берунӣ, Абӯнаси Форобӣ, Муҳаммад Мӯсӣ Ҳоразмӣ, Бахоҷавадини Нақшбандӣ, Абӯисоҳ Тирмизӣ, Камолиддини Беҳзод, Сайиди Насағӣ, Носирӣ Ҳуҳорӣ, Аҳмади Дониш, Садриддин Айнӣ, Бобоҷон Гафуров, Мирзо Турсынзода садҳои фарзандони фарзона, нобигагони бузург ва номбандорони миллати ҳудро ба дунё оварда, дар домани муҳаббати поки худ парваридааст ва онҳоро ба хизмати башарият додааст.

Модар азистарин вуҷуди рӯи замин мебошад ва зиндагӣ аз нағаси гарму дилнавози ўғоз мегирад. Зан - модар сарчашмаи меҳру вафо, олиҳаи зебӣ, рамзи ишқи ҷовидонӣ, нахустин мураббӣ ва муаллими фарзанд мебошад. Зеро тору пуди модарон аз риштai меҳру садоқат бофта шудааст. Ҳудованд ба зан-модар қурдате ато намудааст, ки оғарандай зиндагӣ ва ҷароғи ҳар ҳонадон бошад.

**Таҳия
Шавқат ОСТОНАЕВ,
сармухтаҳассиси шуъбаи
фарҳанг ва истеъдодҳои ҷавон**

ОИЛА - НАҲУСТИН МАҚТАБИ ҶОМЕАИ ИНСОНӢ

Боиси таассуф аст, ки ҳанӯз ҳам дар акса-ри оилаҳо муносибатҳо байни аъзоёни оила ҳусусияти зӯровариро қасб намудаанд. Махсусан, зӯроварии рӯҳи аз ҷониби як ӯзбеки инсони ӯзбек ба ӯзбек ба таври табии интиқол медиҳад. Аз ин ҷост, ки шевай рафтору аҳлоқи модар дар сифати идроқи фарзанд таъсири бевосита мегузорад.

Шахсоне низ ҳастанд, ки барои баланд кардан ҳудбаҳодии хеш аз зӯроварии рӯҳи истифода мебаранд. Надоштани маънумоти коғӣ ё фикри ҳудро озодона иброз карда натавонистан имкон намедиҳанд, ки шахс дар муносибатҳои оиласи ӯзбекӣ тавассути сухан мӯширати оромонаву самимӣ дошта бошад (масалан, зуд асабӣ шудан, бадқашу ғазабонӣ шудан ва гайра).

Яке аз омилҳои дигари зӯроварӣ дар оила паҳт будани вазъи таъминоти моддӣ ва молиявӣ мебошад. Инчунин, зӯроварӣ нисбат ба занон метавонад бо сабаби бурдани рашки беасос ва авбоӣ ба миён ояд. Имрӯзҳо зӯроварӣ дар бисёр оиласо ба ӯзбекӣ мерасад, ки натиҷаи онҳо ба ҳудкӯши, ҳуқӯқвайронкуниҳо ва ҷиноятҳои вазнин меанҷомад.

**Дилғуз АВЕЗОВА,
магистранти курси 2 юми ихтисоси
идоракунии давлатӣ**

Вақте тавассути телевизиони пиру барномаи ҷангзадаву ғуреза, биноҳои дар оташи ҳашм валангор, модарону падарони аз марғи азизониашон сиёҳпӯшу ашкрезро мебинед, дилпора мешаваду ба фарӯд меояд. Рӯзи сиёҳ аст, ки ғуломи ҷаҳолат мешавӣ ва поси нону намакро фаромӯш карда, ба сари ҳамсояҳои дерину фарзандони онҳо төғ мекашӣ, ба тири ноҳақ хуни инсонҳо мерезӣ, даст ба сӯхтору ҳаробкорӣ мезанд.

Ин гояи ҷаҳолату бехира-дист, ки бадбаҳтона, мадуми мчафои онро бисёр қашид. Тоҷикистон шиқасту рехти он вайронкориҳоро дурӯст мекунаду ба заҳми дилҳо даво мечӯяд. Мадуми м, ки бар асари воқеаҳои нағнини солҳои навадуми асри бист шӯриву талҳии ҷаҳони шаҳрвандиро ҷаҳидид, аз рӯйдодҳои ҳаробиору мудҳиши ҷумҳуриҳо ҳамсояи чун бародарии холис бо қалби пурӯрдад на танҳо афсӯс мекӯрад, балки аз дилу ҷон меҳоҳад, ки ин губори қинаву кудрат ҳар ҷи зудтар аз байн бардошта шавад, ба ҷойи рӯзҳои сиёҳ суруди сулҳу оромӣ болӣ дар ӯзбекӣ шударо ғарбӣ мебошад.

Банда бовар дорам, ки тамоми ҳамватанони азиз-зимни дидани дарғириву парҳоҳои фоҷиабори мамлакати ҳамсоя, бо ашиқи ҳасрат фирори карданӣ мардуми озурдаву ҳонабардӯш, бори дигар имон ҳосил кардаанд, ки Ваҳдати миллӣ м, тоҷикон, ки солгарди онро ба ифтиҳор ҷашн мегирим, барҳақ дастоварди бузургтарини милиамон аст. Маҳз ҳамин Ваҳдат омили аз гирдobi фано раҳонидани истиқболи миллати тоҷик шуд ва мардуми аз ҷаҳону нодонӣ ва фиребу найранги

ВАҲДАТ - ҚАФИЛИ СУЛҲУ ОРОМӢ

«Ғамҳорҳо» ба ҳамдигар душману қинавар, аз кирдорҳои зиҳт шарҳсору фирорӣ ва ё аз ноҳақиу таҳқир ғарифӣ дар барбадару парешонро дар хоку дилӯри аҷодӣ ба ҳам овард. Маҳз ҳамин Ваҳдат ба дилиҳои ҳудро бузург дубора умедини зиндагии осудаву оромро ҷо кард. Маҳз ҳамин Ваҳдат мардуми Тоҷикистонро сари хони мӯқаддаси оштии миллӣ шинонӣ. Онҳо сари ин хон бар рағми душманони ҳасуду ғионғонез дасти меҳру вафо ба ҳам доданд, гуноҳҳои якдигаро бахшидану қинаҳоро аз дил шустанд ва барои ободиву сарсабзии меҳани азизи ҳуд камари ҳиммат бастанд. Маҳз бо таҳқими сулҳу субот дар сарзамини ҷонғидонӣ молӣ шударо ғарбӣ мебошад. Маҳз ҳамин Ваҳдат омили аз гирдobi фано раҳонидани тоҷик шуд ва мардуми аз ҷаҳону нодонӣ ва фиребу найранги

**МАҲМАДУЛОЗОДА Сафия,
донишҷӯи курси 1-и факултети
идоракунии давлатӣ**

ХИЗМАТЧИИ ДАВЛАТЫ ВА ҲИФЗИ АРЗИШХОИ МИЛЛӢ

«Яке аз масъалаҳои муҳимтарини рӯз танзими муносибатҳои вобаста ба хизмати давлатӣ мебошад. Хизматчиёни давлатӣ неруи пешбарандо таҳқимбахши давлату давлатдорӣ мебошанд. Аз ин рӯ, онҳо бояд на-мунай интизоми олию меҳнати фидокорона ва содиқона бошанд».

Чүмхүрии Тоҷикистон дар замони Истиқолияти давлатӣ таҳтиро роҳбарии оқилонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Чүмхүрии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар тамоми соҳаҳои ҳаёти хоҷагии халқи мамлакат, аз чумла соҳаи хизмати давлатӣ, ба дастовардҳои назаррас ноил гардид. Пешвои муаззами миллат соҳаи хизмати давлатиро самти афзалиятнок эълон карда, онро барҳақ омили муҳимтарини таҳқими идоракуни самараноки давлат номидаанд. Ин аст, ки Ҳукумати Чүмхүрии Тоҷикистон мунтазам ба рушуд инкишофи бемайлони соҳаи хизмати давлатӣ ва идоракуни давлатӣ, сатҳу сифати дониш ва кордонии хизматчиёни давлатӣ дар ҳама зинаи мақомоти давлатӣ таваҷҷӯҳи хоса зоҳир мекунад. Маҳз натиҷаи дастгирию ғамхориҳои Президенти маҳбуби кишвар ба соҳаи хизмати давлатӣ буд, ки имрӯзҳо сатҳи дониш ва таҷриба миёни хизматчиёни давлатӣ боло рафта, шумораи хизматчиёни давлатӣ ба зиёда аз 20 ҳазор нафар расидааст.

Пешвои миллат дар Паёми на-
вбатии худ ба Маҷниси Олӣ зикр
карданд, ки «Ҳалли мубаффақонаи
масъалаҳои рушди минбаъдаи киш-
вар, пеш аз ҳама, бо самаранокии ни-
зоми идоракунӣ, баланд бардоштани
масъулияти хизматчиёни давлатӣ,
бартараф намудани монеаҳои сунъӣ
ва таъмини шаффофияти фаъоли-
ти мақомоти давлатӣ алоқаманд
мебошад». Ин ҳарфҳо аз ҳар як хиз-
матчи давлатӣ масъулияти бештар
дар иҷрои вазифаву уҳдадориҳои худ
талаబ намуда, онҳоро ба хидмати
садоқона рахнамун месозанд.

Табиист, ки дар роҳи татбиқи сиёсати Асосгузори сулху вахдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мұхтарам Эмомалӣ Раҳмон во-баста ба ҳифзи арзишҳои миллӣ ва пешгири аз зуҳуроти номатлуби чомеаи муосир нақши хизматчиёни давлатӣ назаррас аст, зеро сифати омодасозии мутахассисони оянда аз ҳамин омилҳо вобастагӣ дошта, имкон медиҳад, ки мо дар фаъолияти қасбиамон ба натиҷаҳои боз ҳам бештар ноил гардем. Дар робита ба ин, ҳар як хизматчии давлатиро зарур аст, ки ҷиҳати боло бурданӣ сатҳу сифати дониши ҷавонон, омӯзиши илмҳои муосир ва забонҳои ҳориҷӣ тадбирҳои иловагӣ андешида, ба масъалали баланд бардоштани ҳисси худшинносии миллӣ, ватандӯстӣ, ифтихори ватандорӣ ва дар рӯҳияни инсонпарварӣ тарбия намудани насли наураваси қишвар қӯшиш ба ҳарҷ дижад. Зеро Пешвои миллат борҳо дар Паёмашон ба Маҷлиси Олий иброз доштаанд, ки ҷавонон бояд зирраки сиёсиро аз даст на-дода, барои ҳимояни манғиатҳои миллӣ ҳамеша қӯшиш намоянд. Албатта, ин таъкиди Пешвои муаззами миллат ба маврид мебошад, зеро ҷаҳони муосир барҳӯрду мушкилоти пурпечутобе дорад, ки ҳар лаҳза ин барҳӯрду муносибатҳо тағиیرпазир буда, инсониятро пешорӯйи интихоби мушкил қарор медиҳанд. Махсусан, рақобатҳои бузурги саҳнаи

A head-and-shoulders portrait of a young man with dark hair and a light beard. He is wearing a dark suit jacket, a light blue dress shirt, and a dark blue patterned tie. The background is plain white.

сийёсати байналмилалӣ амнияти оромӣ дар ҷаҳонро ҳалалдор намуда, як қатор ҳатару таҳдидҳоеро ба вуҷуд овардааст, ки дар роҳи ҳифзи арзишҳо ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ монеа эҷод менамоянд. Дар ин замина, танҳо кишварҳоे ваҳдати худро мустаҳкам нигоҳ дошта метавонанд, ки дар масири сийёсати дохиливу ҳориҷии худ самти дурустро интихоб намудаанд.

Ин таъкиду тавсияҳои Президенти мамлакат дар ҳолест, ки соли ҷорӣ раёсати Тоҷикистон дар Ҳазинай байналмилалии начоти баҳри Араб, Созмони ҳамкории Шанхай, Созмони Аҳдномаи амнияти дастачамъӣ ва Раванди Истанбул оид ба Афғонистон оғоз мегардад. Албатта, мавқеи фаъол доштани шаҳрвандони мамлакат, аз ҷумла хизматчиёни давлатӣ дар ҷунун ҳамоишҳои сатҳи бузург барои бозӣ ҳам баланд бардоштани мақоми сиёсию байналмилалии Тоҷикистон мусоидат менамояд. Тавре, ки дар Паём омадааст: «Минбаъд низ ба мақсади тавсееи бештари робитаву ҳамкориҳо бо тамоми кишварҳои шарик доир ба ҳаллу фасли масъалаҳои мубрам ва расидан ба ҳадафҳои мутақобилан судманд, инчунин, таъмини манфиатҳои Тоҷикистон ва мардуми он дар арасаи байналмилалий талоҷ ҳоҳем кард».

Талош хөдөм карда).
Воқеан ҳам, Паём равшангари хадаф вазифаҳои мо барои оян-да буда, дар амал татбиқ намудани муқаррароти он кафолати оромиву осудагии Ватан, болоравии сатҳи зиндагӣ ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ дар сиёсати дохилию хориҷӣ хоҳад буд. Албаттa, ба воқеият табдил ёфтани нақшаҳои бузурги дар Паём гузашташуда сатҳ ва сифати зиндагии мардуми Тоҷикистонро ба куллӣ тағйир медиҳад. Месазад, ин ҳуҷҷати баёнгари манфиатҳои миллиро на танҳо мавриди омӯзиш қарор дидем, балки идеяҳои созандай онро дар консепсияҳои илмӣ – таҳқиқотӣ ва рисолаҳои илмӣ таҳлилу таҳқиқотӣ намоем.

БОМИРОВ Бомир,
сармутахассисиси шуъбаи маги-
стратура

Арзишҳои миллӣ

Дар масъалай ҳувияти миллий ҳамчун навъи айнияткунай ва таъсири он ба мансубияти шахс андешаҳои зиёде ба чоп расидааст. Аз ин хотир зарурат ба он пеш меояд, ки омӯзиши масъалаи ҳувияти миллий дар мадди назар қарор гирифта, он аз мадди назар дур нагардад. Зоро ки масъалаи ҳувияти миллий ва хусусиятҳои он яке аз масъалаҳои муҳим ва актуалий дар низоми илмҳои ҷомеашиносӣ ба ҳисоб меравад. Омӯзиш ва таҳлилу тадқиқи он зарур ва талаби замон аст. Азбаски он яке аз омилҳои муҳими давлатдорӣ ва унсури зарурии таъмини ваҳдати миллий ба ҳисоб меравад, таваҷҷҳи аксари муҳаққиқон ва донишмандону таҳлилгарони илмҳои ҷомеашиносиро ба худ ҷалб намудааст. Таҷрибаи таърихии давлатдории аксари кишварҳои олам шаҳодат медиҳад, ки дар раванди ташаккули давлат дарёғти истиқолияти сиёсии давлатӣ ва пойдории ҳувияти миллий нақш ва ҷойгоҳи ҳудшиносии миллий хеле баланд ва назаррас аст. Ҳусусан, дар олами мутамаддин, ки аксарияти миллиату ҳалқиятҳо соҳиби давлати хеш гардидаанд, ба падидай ҳувияти миллий бештар рӯ ба рӯ мегардад.

ХУВВИЯТИ МИЛЛЙ

Аз ин чост, ки масъалаи худшиносии миллӣ дар ҳар давру замон чун масъалаи мухим, зарурӣ ва пурарзиш

Дар назди давлати
Тоҷикистон вазифаи мурак-
каби ворид гаштан ба ҷомеаи
мутамаддин ба бозори ҷаҳонӣ
тақсимоти байналхалқии
меҳнат ва низоми нави
сиёсии ҷаҳонӣ мейистад.
Аmmo вазифаҳои мазкур
бетагӣироти сифатию ҳаётӣ

сиёсии чомеа ва инкишофи ҳамачонибай фарҳангию ақлонӣ ба амал намеоянд. Масъалае, ки аҳамияти маҳсус пайдо намудааст, ташхиси самти асосии инкишофи қишвар аст. Чунин амалҳо боиси таҳқими давлатдорӣ мегарданд. Давлат бояд сиёсати доҳилию хориҷиашро дар асоси баррасӣ вა ҳимояи манфиатҳои миллию геостратегӣ созмон дид. Дар марҳилаи кунунии инкишоф вазифаҳои муҳими дидай худшиносии миллӣ ҳамчун объекти муҳими омӯзиши илмҳои сиёсӣ, алалхусус, сиёсатшиносӣ ба ҳисоб меравад. Азбаски илми сиёсатшиносӣ бештар ба омӯзиш, масъалаҳои муҳталифи давлату давлатдорӣ, низоми сиёсии чомеа ва дарёғти роҳу воситаҳои асосии таҳқими истиқолияти сиёсӣ ва давлатӣ машғул аст, аз ин чост, ки ба масъалаи худшиносии миллӣ бештар рӯоварӣ менамояд.

кишоф вазифаҳои муҳими давлати Тоҷикистонро чунин ҷиҳатҳо ташкил медиҳанд, дарки амиқи манфиатҳои миллӣ ва воқеяти нави геополитики олам; рушди иқтисодӣ ва таъмини инкишофи ҳаёти иҷтимоию ҳифзи манфиатҳои одамон; мусоидат намудан ба ташаккулу инкишофи муносабати таркиби иҷтимоии ҷомеа; ба назар гирифтани манфиатҳо ва са-маранок гардонидани фаъо-менамояд.

Бояд қайд намуд, ки дар адабиёти мавҷудаи сиёсю иҷтимоӣ дар шакл, мазмун ва тафсироти гуногун падидан ҳувиятӣ миллӣ мавриди истифода қарор ғитрифтааст. ҳувиятӣ миллӣ аз ҷумлаи масъалаҳои муҳим, дарднок ва матраҳшуда ба ҳисоб рафта, дар маркази диққати муҳаққиқони соҳа ва аҳли таҳсилкардаи ҷомеа қарор дорад.

Маранок тардонидани фабо-
лияти он; ғамхорй дар ҳаққи
ҳамватанони бурунмарзӣ ва
монанди инҳо.

Масъалаги хурдатӣ мидайд

дорад.

Лозим ба ёдоварист, ки
айнияти сиёсӣ мансубияти
шахрвандонро дар муҳити
интиком мусийсан измуза дар

Масъалаи хувияти милил ҳамчун воситаи айнияткунӣ ва хусусиятҳои он яке аз масъалаҳои муҳим ва актуалий дар низоми илмҳои ҷомеашиносӣ, алалхусус илмҳои сиёсӣ ба ҳисоб меравад.

**Фазлиддини
МУЗАФФАРЗОДА,
асистенти кафедраи
идоракунии давлатӣ**

**Фазлиддини
МУЗАФФАРЗОДА,
асистенти кафедраи
идоракуни давлатӣ**

КОРРУПСИЯ: ДАР ПЕШГИРИИ ОН САХМГУЗОР БОШЕМ

Агентни назорати давлатии молияйв ви мубориза бо коррупсия Чүмхүрии Тоҷикистон, санаи 10-уми январи соли 2007 таъсис дода шудааст, ки ҳамчун мақомоти маҳсусгардонидашуда ҷиҳати амалий намудани сиёсати давлати дар самти пешгири ви мубориза бо коррупсия пайваста кушиш ба ҳарҷ дода, тадбирроҳи зарурӣ андешида истодааст.

Проблемаҳои коррупсия имрӯз ҷомеаи ҷаҳониро ба ташвиш овардааст. Зеро, он пеш аз ҳама, ба пешрафти иқтисодӣ, некуаҳволии табақаҳои гуногуни аҳолӣ, татбиқ ва таъмини ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, боловавии оброю нуфузи давлат ва мақомоти давлатӣ ва низоми сулҳо субот ҳалали ҷиддӣ ворид сохта, боси косташавии оброю нуфузи миллат ва давлат дар ҷомеа ва арсаи байналмилалӣ гашта, ахлоқи ҷомеаро коста мегардонад.

Ҳазорсолаҳост, ки инсоният бар зидди ин вабо муборизаи беамон бурда, чораҳои ташкилию ҳукуқӣ, иҷтимоио иқтисодӣ ва сиёсию фарҳангӣ тарҳрезӣ ва амалӣ намуда истодаанд. Қабули Конвенсияи Созмони Милали Муттаҳид зидди коррупсия 31 октябрei соли 2003 аз ҷумлаи онҳост, ки дар он принципҳои асосии мубориза бо коррупсия, номгӯи чорабиниҳои муҳими зиддикоррупсии, чораҳои пешгирии коррупсия барои давлатҳои аъзо пешбинӣ шудаанд. То ба имрӯз 140 давлати дунё ба зери ин санади муҳими байналмилалӣ имзо гузаштаанд. Ҷумхурии Тоҷикистон низ ҳамчун узви чудонашавандай чомеаи ҷаҳонӣ, ки аз ин хатар эмин нест, бо назардоши муҳимиёти Конвенсияи мазкур яке аз аввалинҳо шуда, ҳанӯз соли 2006 онро ба тасвib расонида, Парламенти кишвар соли 2008 онро тасдиқ на-муда, шомили Конвенсияи мазкур шудааст ва нуқтаҳои муҳими он марҳила ба марҳила дар кишвари мо амалӣ шуда истодаанд ва меъёрҳои он қисми таркибии низоми ҳукуқии кишвар гардидааст.

Ханұз аз рүзған аввали ноил гардидан ба истиқполияти давлаті, рохбарияти сиёсии кишвар тақти сарварій ва роҳнамои бевоситай Асосгузори сұлху вахдати миллій, Пешвои миллат Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалий Раҳмон дар қатори дигар масъалаҳои сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ зарурат ва мухимиияти проблемаҳои коррупция, пешгирий ва мубориза бар зидди онро масъалаи афзалиятинок ва ҳалталааби рӯз дониста, як қатор чорабиниҳои мухими зиддикоррупсионӣ мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ тархрезӣ ва амалӣ намудаанд.

Аз чумла, Фармони Президенти Чүмхүрии Тоҷикистон аз 21 июля соли 1999, №1262 «Дар бораи тадбирҳои иловагии пурзӯр намудани мубориза бар зидди ҷинояткорӣ дар соҳаи иқтисод ва коррупсия (ришваҳурий)», қабули Қонуни Чүмхүрии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия» соли 1999, таҳия ва қабули Қонуни мазкур дар таҳрири нав дар соли 2005. Қабули Кодексҳои ҷиноятӣ в муроҷауӣ ҷиноятӣ, Кодекси одоби хизматчиӣ давлатӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ барҳа аз номмӯзи зиёдӣ он

чорабиниҳост, ки ҷиҳати муқовимат ба коррупсия дар амал татбиқ шудаанд ва ин раванд идома дорад.

Бо мақсади вусъат баҳшидан ба ҷараёни мубориза бо ин зуҳуроти номатлуб ва ҷиҳати дар амал татбиқ намудани талаботи Конвенсияи СММ зидди коррупсия бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №143 аз 10 январи соли 2007 баҳри пешгири ва мубориза бо коррупсия мақоми маҳсус - Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуда, соли 2008 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» кабул гардид.

Бо мақсади таъмини ичрои Стратегия ва нақша - тадбирҳои он Қарори Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон №267 аз 29 майи соли 2010 ба тасвib расид.

№237 аз 29 майи соли 2010 ба тасвиҷ расид.
30 апрели соли 2010 ба Фармони Президенти
Чумхурии Тоҷикистон тадбирҳо иловагии тақвияти
муқовимат ба коррупсия дар Чумхурии Тоҷикистон
тасдиқ шудааст, ки ҳамчун идомаи мантиқии Стратегияи
мубориза бо коррупсия дар Чумхурии Тоҷикистон барои
солҳои 2008-2012 дар Чумхурии Тоҷикистон мебошад.

Бо мақсади ичрои вазифаҳо, ки дар Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20 апрели соли 2012 зикр гардидаанд, бо фармони Директори Агентӣ таҳти №154 аз 2 майи соли 2012 ҷиҳати таҳияи Стратегияи мубориза бо коррупсия барои солҳои 2013-2020» гурӯҳи корӣ тъасис дода шуд. Аз ҷониби гурӯҳи кории мазкур лоиҳаи Стратегия таҳия ва омода карда шуда, барои мувоғиқа ба вазорати идораҳои ҷумҳурӣ ирсолӣ гардид. Баъди гирифтани

идораҳои чумхурий ирсол гардид. Баъди гирифтани таклифи пешниҳодоти вазорату идораҳо, бо иштироки намояндағони вазорату идораҳои даҳлдор, намояндағони Дастиғоҳи иҷроияи Президенти Чумхурии Тоҷикистон, Маҷлиси намояндағони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон, созмонҳои байналмилалӣ ва ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ-шарикон лоиҳаи Стратегияи мазкур дар ҷаласаи васеи гурӯҳи корӣ, ки дар Агентӣ 24-26 декабряи соли 2012 баргузор гардид, мавриди баррасӣ қарор дода шуда, матни он такмил дода шуд. Лоиҳаи Стратегия бо назардошти Нақшай ҷорабиниҳо оид ба таъмини иҷрои тавсияҳои Созмони Ҳамкории Иқтисодӣ ва Рушд барои Тоҷикистон дар доираи Нақшай амалиёти Истамбулии Шабакаи мубориза бо коррупсия барои қишиварҳои Аврупои Шарқӣ ва Осиёи Марказӣ, ки 26 декабряи соли 2012 аз ҷониби Шӯрои миллии мӯковимат ба коррупсия тасдиқ шудааст, такмил дода шуд. Ниҳоят, 30 августи соли 2013 бо Фармони Президенти Чумхурии Тоҷикистон ин ҳуҷҷати барномавии мубориза бо коррупсия, яъне «Стратегияи мӯковимат ба коррупсия дар Чумхурии Тоҷикистон барои солҳои 2013-2020» қабул гардид.

Бо итминони комил гүфта метавонам, ки Агентии назорати давлатии молиявий ва мубориза бо коррупсияи Чумхурии Тоҷикистон, минбайд низ дар амалисозии дастуру супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат Президенти Чумхурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон оид ба пешгирии омилҳои ба коррупсия мусоидаткунанда, ҷорӣ намудани стандартҳои байнамиллалии мӯковимат ба коррупсия, мутобиқтардонии санадҳои меъёрии ҳукукӣ ба онҳо ва дар амал татбиқ намудани сиёсати зиддикоррупсииони Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон аҳамияти маҳсус дода, аз ҳамаи воситаю имкониятҳои мавҷуда истифода бурда, дар самти пешгири ва мубориза бо коррупсия ба дастовардҳои боз ҳам назаррас ноил мегардад.

САТТОРОВ Эрач,
мұовиниң декани факультети идорақуның давлатай

ТОЧИКИСТОН - ТАШАБУСКОРИ ҲАЛЛИ МАСЪАЛАХОИ БАЙНАЛМИЛАИИ ОБ

Дар чорабинии сатҳи баланд нахуст роҳбарони ин созмони бонуфуз Антониу Гуттерреш-Дабири куллни СММ ва Махмуд Сайқал – ноиби президенти

лаи бай-
амал «Об
устувор,
– 2028»
сатхι ба-
зор шуд.
си, ифти-

Мачмаи умумии СММ дар ҳузури кор-
шиносони байналмилалӣ ва намоян-
дагони баландпояи давлатҳои аъзои
СММ дар бораи аҳамияти ҷаҳонии
ташаббуси башардӯстонаи Президент
Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳадафҳои
хамошии сатҳи баланд сухан гӯфтанд.

и ифти-
мадру-
он аст, ки
соли 2016
жилии СММ
тирадман-
ари дав-
азирифта,
жилии кули
таси кунд
пом до-

ълом до-
лии амал
тхой 2018
уд.
ланда на-
бонуфуз
чилли СММ
резиденти
ооз бахшидан. Пешвои миллат
бори дигар аз минбари баланди СММ
таъкид доштанд, ки проблемаҳои
марбут ба об мушкилоти глобалии
миллиардҳо сокинони саёра аст, ки
онро фақат бо роҳи ҳамкории сама-
раноқи давлатҳо, созмонҳои соҳавӣ,
мудирияти захираҳои обӣ ва фаъоли-

яти турсамару муштараки ниҳодҳои СММ ва кишварҳои ҷаҳон ҳаллу фасл намудан имконпазир аст. Зоро дар шароити зиёдшавии доимии аҳолии ҷаҳон, тағйирёбии иқлим, таъсиррасонӣ ба муҳити зист, хусусан афзоиши шумори корхонаҳои азими саноатӣ ва партофти газҳои гулҳонай ба ҳаво мушкилоти об сол то сол шадидтар мегардад. Дар ҳамин ҳол, ҳамкорӣ дар соҳаи истифодаи оқилонаи захираҳои обио энергетики метавонад барои рушди интиқади саноатӣ баҳадориҳои таҳсилотӣ

устувор заминаи бозътимод гузорад.
Пешвои миллат обро на танҳо неъмати
бехамто, балки меҳвари асосии рушди
устувор номида, изҳор доштанд, ки
халли ин мушкилоти умуда глобайл
«ഫ້າໂພລິຍຕິນ ດັສຕະຈຳມົອນາ ວາ ມູນ-
ສີບາຕີ ທິດດີຣ ບາ ເສີໂຟໂຟດ ວາ ຫົດີ-
ຊາ ອາຂີຣາໂດ ບາ ອານລື ອັນດາ

Мавриди зикри хос аст, ки ташаббусҳои ҷаҳонии Президенти Тоҷикистон, аз ҷумла "Соли байналмилалии оби тоза, 2003", Даҳсолаи байналмилалии амалиёти «Об барои ҳаёт, 2005 – 2015», «Соли байналмилалии ҳамкорӣ дар соҳаи об, 2013» ва Даҳсолаи байналмилалии амал «Об

барои рушди устувор, солҳои 2018 – 2028» ба ормонҳои тамоми аҳли башар ва барномаҳои фароҳдомани Созмони Милали Муттаҳид, аз ҷумла Ҳадафҳои Рушди Ҳазорсола, комилан созгору шаҳфимишт.

мұвоғиқанд.

Мо аз он изҳори ифтихору сарғарозӣ дорем, ки фарзанди фарзонаи миллати құжанбүндеу тамаддун-сиришті тоҷик Эмомали Рахмон имрӯз дар ҳалли мушкиттарин проблемаҳои инсоният пешоҳангаст ва ба шарофати иқдомҳои хирадмандонау нацибашон эътибори давлати Тоҷикистон ва мардуми заҳматпешаи тоҷик пайваста

Ин шарафу ифтихори ҳар фарди ватандусти Тоҷикистон аст.

МАВЌЕИ ЗАНОН ДАР ТОЦИКИСТОНИ СОХИБИСТИҚЛОЛ

Зан ҳамчун шахсү фарҳангсозу тарбияткунанда агар худ аз воқеялар ҳаёт ва чомео оғоху боҳабар бошад, фарзандон, ахли оила па пайвандону худро тарзэ тарбият мекунад, ки онҳо ба самти чомеаи пешрафта қадам ниҳанд.

Эмомалӣ РАҲМОН

Истиқлолияти давлати Чумхүрии Тоҷикистон барои бонувон воқеан баъд аз қарнҳо тӯлонӣ истиқлолияти аслиро таъмин намуд. Маҳз ҳамин истиқлолият аст, ки имрӯз бонуи тоҷик дар мамолики гуногуни дунё фаъолият намуда, дуктарони зиёде пайи таҳсил ва ба даст овардани таҳассусеанд, ки ҷавобгуни

талаботи ҷаҳони имрӯз аст.

Дар ҳолати мӯковиматҳои низомӣ маълум аст, ки занон ба қишири осебазири чомеа табдил мейбанд. Чи хеле ки ба ҳамагон маълум аст, аз соли 1994 мавқеи занон дар сохторҳои гуногуни давлатӣ аз ҷониби марҳо танг карда шуд. Ин ҳолат сабаб гардиҳ, ки масъалаи мазкур аз ҷониби занҳо ҳамаҷониба омӯхта ва баррасӣ гардад. Бинобар ин, Иттифоқи онвактаи занони Тоҷикистон ба номи роҳбарӣ давлат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон моҳи ноябрӣ соли 1995 номай маҳсус ирсол намуданд.

Роҳбари оқилю фарзонаи мо масъалаи мазкурро хеле ҷиддӣ омӯхта, саривақт қарорҳои қатъӣ қабул намуданд, ки тибқи ин қарорҳо чандин икдомҳо, аз ҷумла мавқеи занон дар вазифаҳои роҳбарикунанда, хоса дар яке аз мақомҳои роҳбарикунанда ҳокимияти маҳаллий муайян гардид. Қвотаи маҳсус барои таҳсили дуҳтарони минтаҳаҳои дурдаст ва кӯҳистон дар мактабҳои олий таъян шуд.

Сарвари давлат дар симо зани тоҷик фарди зебову зебопараст, хештанишиносу худогоҳ, озоданажудо озодиҳоҳ, донишманду фарҳангдӯст, диловару гурдофарид, ватандору ватанпараст ва ҳунарманду қадбонуро дида, ба занону бонувон эҳтироми хоса зоҳир намуда, дар якчанд барномаҳои давлатӣ, стратегия ва консепсияҳо дурнамои фаъолияти занон ва нақши онҳоро дар мақоми роҳбарӣ, таҳқими давлатдорӣ, солимии чомеа ва пойдориву устувории оила зикр намудаанд.

Шукрона астиқлиолият ва сиёсати хирад-
мандонаи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ -
Пешвои миллат, Президенти кишвар муҳтарам
Эмомалӣ Раҳмон мекунем, ки имрӯз бонувони
тоҷик имкон доранд дар ҷараёни баррасӣ
ва қабули масоили муҳими идораи давлатӣ
ширкат намоянд. Дар ҷумхурӣ барои ҳимояи
манфиатҳои занон дар ҳама баҳшҳои ҳаётан
муҳим шароити ҳуқуқӣ фароҳам аст.

Тайи сохбҳои Ҳуқумати мамлакат ба масъалаи дастирии занону бонувон барои баланд бардоштани мавқеи онҳо дар чомея чораҳои мушаҳҳас рӯй кор овардааст. Аз ҷумла, моҳи сентябрни соли 1998 бо Қарори Ҳуқумати Ҷумҳури Тоҷикистон, «Нақшан миллии тадбирҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба баланд бардоштани мақом ва нақши зан

байналмилалй мебошад.

Дар замони кунуни соҳибистиколии кишвар иштироки занҳо дар ҳама чабҳаҳо зиндагӣ эҳсос карда мешавад ба зана тоҷик бо баробарии шинохти мақому манзалати хеш дар соҳтори мухталифи давлат фаъолият мебаранд. Бояндӣ қайд намуд, ки он кишвар ё ҷомеае, ки арзиши мақоми ин қишири ҷомеаро эҳтирому пос мөддат, ҳамон ҷомеа аз маданияту фарҳангӣ баланде барӯйхӯдор аст.

баланде бархурдор аст.
Хушбаатона, бо кўмаку дастигириҳо пайваста Пешвои миллат мухтарам Эмомали Раҳмон занони кишвар ҳуқуқи ширкат дар ҳама соҳторҳои давлатиро соҳибанд ва албаттада кам нестанд төъодди занони сиёсатмадор, ки дар умури давлатӣ ҳамчун ходимони давлатико сиёсӣ ва ҷамъияти кору фаъолият карда, саҳми арзандай худро гузаштаанд ва дар оянда низоҳонада гузошт.

Дар асри XI, ки асри илму техника ном ме
баранд, қарип дар ҳамаи давлатҳо дунё мардон
ва занон барои дастрасӣ ба маълумоти олий ва
илм баробархукуқанд. Дар Тоҷикистон низ имрӯз
навзи занро дар рӯши илмӣ баланд мебардора
ранд ва Сарвари давлат мұхтарам Эмомали Рахмон пайваста дар ин бора суханронӣ карда
қайд менамояд, ки занҳо бояд дар ҳокимияти
давлатӣ ва тамоми соҳаҳо қадрдорӣ шаванд ва
ба ин ҷойҳо ба кор ҷалб ва қабул шаванд.

Хушбахтона, занону бонувони точик аз дастириҳои пайвастаи Пешвои муаззами миллиат рӯхбанд гардида, шумори зиёди онҳа дар соҳаи илм низ муваффақ гашта саҳми бо сазои худро дар самти пешрафти илми тоҷини гузошта истодаанд. Махсусан, фаъолияти Ассотсиатсия «Занҳои олими Тоҷикистон»-ро ки ташкилоти ҷумхурӣни гайритеҷоратӣ ва гайридавлатӣ буда, 1 сентябрисоли 1995 аз ҷониби Академияи илмҳо ба Вазорати маорифӣ ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис додда шудааст, қайд кардан бамаврид аст. Дар ин ташкилот зиёда аз 150 нафар занони донишманди тоҷик муттаҳид карда шудаанд, ки аз онҳо 36 % докторони илм, 27 % кормандони шоистони илми ҶТ, 2 % барандаи ҷоизаи Августенса ва 3 % аъзо-корреспонденти АИ ҟТ мебошанд.

Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ, Пешвои миллиат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми имрӯзсолаи хеш ба Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намояндиғон иброз намуданд, ки «Бо қоноатмандӣ изҳор медорам, ки занону бонувони мамлакат дар татбиқи сиёсати давлат баробари мардон кору фаъолият намуда-

дар рушди чомеаи демократӣ ва ҳуқӯқбунёдӣ дунявӣ саҳми арзанда гузошта истодаанд. Монинбаъд низ дастирии занону духтаронро густариш бахшида, ташаббусҳои созандай онҳоро дастирий менамоем. Холо шумораи занон дар соҳаҳои маориф беш аз 70 фоиз, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ 67 фоиз, фарҳанг 51 фоиз ва дар сафи хизматчиёни давлатӣ 23,3 фоизро ташкил медиҳанд».

Таъкидҳои пайвастаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалий Раҳмон оид ба таҳқими қонунияти тартибот, волоияти қонун, қабл аз ҳама натиҷаи он аст, ки бе ташаккуп доддани маърифати ҳукуқии шаҳрвандон аз поён то ба боло дигаргӯнни чиддиеро дар зиндагӣ умединвор шудан файриимкон аст. Ҷуноне ки Сарвари давлат дар Падами соли 2018 маҳсусан қайд намуда буданд: «Мо ба азму ироода ва масъулиятиниоси занон ҳамчун нерӯи бузурги ҷомеа эътиими迪 комил дорем. Ҳамзамон, аз модарону бонувони қишвар даъват ба амал меорем, ки дар риояи қонунҳои миллиамон «Дар бораи танзими аньана ва ҷаши маросими миллӣ» ва «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» боз ҳам фаълои бошанд, фарзандонро ба зиндагии мустақилона омода карда, онҳоро ба роҳи дурусти зиндагӣ ҳидоят намоянд, сарфао саршиштакориро, ки яке аз хисплатҳои беҳтарини миллати қадимаи мост, риоя қунанд, дар эҳёи ҳунарҳои мардумӣ ҳамеша пешсаф бошанд, расму оин, аньанаву суннатҳо ва фарҳангни миллиамонро хиҷӯз намоянд».

Дар радифи суханҳои падаронаи Пешвои муаззами миллат, мұхтарам Эмомали Раҳмон мо, занону бонувони тоҷик, ки дар даврони соҳибистикийолӣ дар ҷомеъи қунуни соҳибукӯгу соҳибройӣ ҳастем, қўшиш ба ҳарҷ медиҳем, ки ҳамеша сиёсати хирадмандано ва сулҳпарваронаи Роҳбари давлатро пайгирӣ намуда, дар оянда ҳамчун ҷароғи оила, нерӯи созандай ҷомеъ ва ҳимоятгару идомабахши бехтарин анъанаҳои миллӣ кору фаъолият ҳоҳем намуд.

САЙДАХМАДЗОДА Дилором,
мудири кафедраи психология ва сотсиологии идоракунӣ
Мирзоева Шоира, муаллими калони кафедраи психология ва сотсиологии идоракунӣ
САЙДАХМАДЗОДА Ҳусноро, унвончӯи кафедраи психология ва сотсиологии идоракунӣ

НАВРҰЗ - ЧАШНИ КУХАНУ ХАМЕШАЧАВОН

Наврӯз қашни қадима буда, аз аҳди бостон ба мо мерос мондааст. Бойиси хушҳолист, ки ҳамасола Наврӯзо бо як шукӯҳи шаҳомати хоса пешваз ва ҷаҳон мегирем. Чун фарвардин фаро мерасад, замин бедор мешавад ва бедориаш эҳён навест барои табият ва инсон. Оре, Наврӯз аст, ки моро ба асли худ, ба оғарниши худ бозмегардонад ва моро барои худ муаррифӣ мекунанд ва дигарбора худро ба мо мешинонсонад.

Ҳар ҳарги дараҳт аз фарорасии баҳори зиндагӣ башорат медиҳад. Гӯё баҳори сайёра аз кишвари биҳиштосои мо - Тоҷикистон ибтидо мегирад. Дар ҳар рамзу ҳусусияти Наврӯз зиндагӣ ва талошҳои аҷодии мо барои ҳастиӣ ва эҷоди як рӯзгори шоиста ва шукуфон таҷассум ёфтааст. Баҳор дар тамоми гӯшаву канори ҷаҳон чун товуси хушхиром пару боли рангниҳӣ хеш ба намоиш мегузорад. Дар ин рӯз субҳи булӯрин медамад. Насими атромез

Дар диёри мо ҳар сабзаву гул,

нафаси гарми хөш шона мезанад. Лашкари чафокори сармо бошигд брахти сафар мебандад. Гүнчэхэ бялобони ажыкгун мөханданд, сабзах аргут мөраванд, яхистони дили күхү даман из нишоти омадани Навруз об мешаванд.

Наврӯз меояд ва замину само ба ҷилда меоянд. Сокинони сарзамини Наврӯз дар ин айём натанҳо ҷомаҳои кӯҳан аз тан ба дар мекунанд, балки ботини ҳешро низ аз ҳама кинаву ҳусуматҳои гузашта пок мегардонанд. Дар ҷашмаи мусаффоӣ ишқу ихlos дилу рӯҳи ҳешро шустушӯ медиҳанд, бо қалби пурмехру руҳсораҳои шукуфотар аз ҷеҳраи гули офтобгардон якдигарро дар оғӯш мекашанд. Наврӯз ҳама ҳусн асту ҳубӣ ва ин арӯси афиғу пок андешаи нек, кирдори нек ва гуфтори некро барои мардуми олам ҳадъ месозад.

Расму суннатҳои Наврӯзӣ рангу тобишҳои худро дар тамоми манотики кишварамон барои ояндаҳо ба ёдгор мондааст. Ин ормонҳои порсӣ: покии зоҳир, покии ботин, некиу ростӣ, адлу дод, ки дар асоси ишора ба пиндори нек, рафтори нек ва гуфтори нек маншав гирифтаанд, онро ҳамчун мөъёри амали худ қарор додаанд. Маросими чашини наврӯзӣ низ расман бо ин суннатҳо оғоз мегардад. Ҳар сол табият хонаи худро покизаву нав мекунад. Мо низ бояд хонаи дилро аз гарди фам пок намоем ва боғи хотирро аз гулҳои ишку умед ва неки

сабзу хуррам кунем. Бояд ба мисли табиат аз хоби сарди андешаҳои кухнаву бехуда барҳоста, баҳори

имрӯз мазмуни ғанитар гирифтааст. Бинобар ин, бо ибтикори Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Наврӯзи Аҷам қашни ҷаҳонӣ шуд. Аз ин рӯ, Наврӯзи давраи Истиқлол бар шукӯҳ ҷалоли худ боз як нерӯи хосе зам намуд, ки Наврӯз - як қашни бузурги умумимилӣ ба қашни байналмиллатӣ табдил ёфт. Ҳоло мо, мардуми шарафманди тоҷик, дар ҳамбастагӣ ду иди бузурги миллию мардумӣ - Наврӯзи оламафрӯз ва Истиқтолилияти давлатии Тоҷикистонро қашн мегирим, ки ин ифтихор аз гузаштаву имрӯз аст. Пос доштани анъанаҳои ниёғон ва ҳифз намудани Истиқтолилияти Ватани маҳбубамон қарзи ҳар як шаҳрванди шарифу ватандӯсти қишиварномон аст.

Наврӯз хусусиятҳои деринаашро по пазирои рӯҳҳиян замони нав созгор карда, имрӯз он мавриди эътирофи ҷаҳониён қарор гирифтааст. Насли ҷавони даврони нав аз ин падидаҳои умедбахш орзу омадаҳои зиёд доранд, зеро зинда ва ҷовидон мондани анъанаи ниёён бақои ҳастии миллатро нишон медиҳад. Ин ҷашни кухану ҳамешаҷавон барои мардуми қишвари мо бигзор тинчию осоиштагӣ, ҳуррамию некрӯзӣ, сулҳу амният ва неъматҳои фаровон ато намояд, орзу ва армонҳои насли имрӯза низ ҷомаи амал пӯшанд. Шодиву сурӯр ва ҳурсандию нишоти кӯдакон дар осмони сафобахши рӯзгор танинандоз бошад.

**Насиба МАҲМАДОВА,
«Сарвар ва миллат»**

Рушди забони давлатӣ

НАҚШИ ДАРСИ ЗАБОНИ ТОЧИКӢ ДАР ТАШАККУЛИ САЛОҲИЯТИ ИҼТИМОИИ КОРМАНДОНИ ХИЗМАТИ ДАВЛАТӢ

Дар мавриди таҳсили кормандони идораҳои давлатӣ ва хизматчиёни давлатӣ бояд бигӯем, ки он аз масъалаҳои муҳими мубрами низоми таҳсилоти таълимгоҳҳои олӣ, хоса Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Таҳсили донишҷӯён дар ин муссисаи таълимии олии кишвар мисли дигар таълимгоҳҳо бар мабнои стандартҳои таълимии ва санадҳои тасдиқнамудаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад, вале ба назари меъёрҳои ҳуқуқии мо дар ин ришта ба эътибор гирифтани асли инсонгарои таълим бар суди кормандони ояндаи идороти давлатӣ ҳоҳад буд. Дар ҳамин замона, барои ба донишҷӯён мусаассир ва судманд гузаронидани машгулиятҳо истифода азроҳо усуљҳои пешқадами таълим зарур мебошад.

Дар ҳаҷони мусоир аввалията бахшидан дар умури идороти давлатӣ иштироки ҳарчи бештари мардум дар ҳалли масъалаҳои иҷтимоии мавҷуд дар маҳаллу макони зисти онҳо ба тасмимгириҳои худи онҳо ва дар ин самт рушди риояи қонун, тақвияти ҷанбаҳои ҳуқуқии ҳалли масъалаҳо ва мубориза алайҳи фасоди идориро метавон бо ин роҳҳо коҳиш дод. Риояи усули ҳокимиyaти қонунро мөетавонем бо фаро гирифтани донишҷӯён дар дарсҳо бо таваҷҷӯҳ ба салоҳиятнокии иҷтимоии онҳо мөетавонем таъмин намоем. Бо ҳамин мақсад, ба баёни чанд нукта дар ин замона мепардозем. Пеш аз он ки ба асли матлаб бипардозем, лозим мединем, ки мағҳумҳои салоҳият ва салоҳияти иҷтимоиро шарҳ дихем.

Зери мағҳуми «салоҳият» маҷмӯи дониш тавоноии муййяни ҳосилнамудаи шахс барои бароварда соҳтани ҳадафҳои хеш ё роҳандозии ягон соҳаи фаъолият дар сатҳу салиқаи лозим дониста мешавад. Пай бурдан душвор нест, ки мағҳуми «салоҳият» бо истилоҳи «касбият» (профессонализм) умумият

ва қаробати бештар дорад. Мағҳуми салоҳият- дониш дарк ва маҳорати назариявии бадастовардаи шахс, инчунин, таҷрибаи тарзу тариқи фаъолият намуданро шомил мебошад. Ба ибораи дигар роҳҳои барқарорсозии муносибатҳо ба таври амалӣ ва очил дар ин ё он шароити мушаххасро аз ҷузъҳои муҳими салоҳияти шахс шуморидан равост.

Салоҳияти иҷтимоиро муҳаққиқони риштаи педагогика ба чанд навъ донистаанд, ки муҳимтарини онҳо иборат аст:

1. Креативӣ - салоҳияти иҷтимоии эҷодӣ, офарапандагӣ, ки бо ҷустуҷӯҳо, навоварӣ дар самти фаъолияти қасбӣ нишон дода мешавад;

2. Когнитивӣ - салоҳияти иҷтимоии дарку маърифати ба шурӯр даҳлӯшта, ки ташаккули донишҳои натиҷавӣ ва хулосаҳои илмиро фароҳам мөоранд, фаро мегирад. Когнитивӣ, яъне даркшаванд, фаъолияти мутобиқи ақлу шуур, аъмоли ба маърифату тафаккур суратгирифта, инчунин, таҳлилу баррасии ҷараёни ҳодисаҳои муҳити атроф тавассути ақлу ҳирад ва имконияти шахс барои фароғории донишҳои наъ мебошад;

3. Ҷаҳонбинӣ;

4. Созмондӣ;

5. Коммуникативӣ - иртиботӣ.

Дар ҳамин замона, барои ташаккули салоҳияти иҷтимоӣ, ки яке аз салоҳиятҳои муҳими ба ҳисоб рафта, он азҳудкунии донишҳо ва таҷriбaro аз ҷониби донишҷӯӣ барои фаъолияти ҷамъияти, фаъолият дар соҳаи иҷтимоӣ-мехнатӣ, дар соҳаи муносибатҳои оилавӣ ва иҷрои ӯҳдадориҳо, дар масъалаҳои иқтисодӣёт ва ҳуқӯқ, инчунин, дар ҳудмуайянкунии қасбӣ ва анвои он нақшу мақоми омӯзгори забону адабӣ-хеле мусаассир мебошад, зеро соҳаи таҳқиқу омӯзиш ва таълиму тадриси ин фанҳо ба ин-кишофи бисёре аз тарзу тариқ ва роҳу равиши фаъолияту маҳорати донишҷӯён муртабит мебошад. Дар ҳамаи давраҳои таърихи инсоният мақсади аслӣ ва асосии мактабу маорif ба

вучӯд овардани сатҳи лозими манавият ва одамият ва таълиму тарбия бо ҳам муртабит ва пайваста ба роҳ монда мешудааст. Дар ҳаҷони имрӯз низ ин усул пеш гирифта мешавад ва рӯз аз рӯз такомул мейёбад. Ҳамин асл дар Консепсияи мактаби миллии кишвари мон ҳам таъқид ва таъйид шудааст, ки пас аз ба Истиқололияти давлатӣ расидан қабул гардидааст. Таълиму тарбияи насли комил ҳадафи ниҳоии ин санади муҳими давлатӣ буда, тарбияро асоситарин омили камолоти аҳлоқии шогирдони мактаб дониста, дар онҳо ташаккул додани малакаи аз ҳуд кардани донишҳо ба хотира тавони зист пайдо кардан дар шароити мурakkabi костани аҳлоқи ҷомеа дар ҷомеаҳои мутараққиро мемӯzonad.

Дигар аз масъалаҳои муҳими дар дарси забон метавонад таъсиргизорӣ ба аҳлоқу одоби донишҷӯён- хизматчиёни давлатии оянда бошад. Аҳлоқу одоби писандида дар шахс, бахусус, кормандони идораҳои давлатӣ дар муносибат бо ҷомеа ва афроди алоҳида зоҳир мегардад, ки риояти меъёрҳои одоби шоиста барои ин категорияи кормандон аз аҳамияти ҳос бархурдор аст, зеро

а) аввалан, ҷунун ашҳос намояндаи ҳокимиyaти қонуни давлат дар маҳал мебошад;

б) сониян, ӯ муарриғари маданияти корманди давлатӣ ва обрӯву эътибори ҳокимиyaти қонуни мебошад.

в) ҳисобӣ, тарғиғари ормонҳои миллиӣ ва давлатии ҳокимиyaти марказии кишвар дар маҳал мебошад.

Агар ин матлабро билазир, ки тарбия дар ниҳоди шахс аз тифлии ӯ сиришта мешавад, вале ташаккул ва такомul ва тақияту таҳқими он дар замони донишҷӯй шакл мепазирад, ки маҳз дар дарсҳои фанҳои ҷомеашиносӣ ҳоса забони давлатӣ аз асл, яъне тарбият ва аҳлоқ тавассути таълими ҷомеа дар истифода намудан судманд ҳоҳад буд.

Инсонгарои таълим шахси дорои манавияти олиро ба

маҳз бо ёрии муаллимони забону адабиёти миллӣ пайдо карда метавонанд. Аз ҳамин дидгоҳ аст, ки Пешвои миллат, Президенти муҳтарами мо Эмомалӣ Раҳмон, ки дар рушду шукуфой ва равнақи бесоқиа соҳаи маорifи кишвар сиёсати хирадмандонаро пеш гирифтанд, мефароянд: «Имкониятҳо ва заминаҳои маънавӣ, равонӣ, аҳлоқӣ ва таъриҳӣ, ки ҳалқи мондорад, таҳкурсии боэътимоде мебошад, ки метавонем бинои тарбияи наслҳои ояндаи кишварро дар заманаҳои онҳо бунёд кунем».

Ба ифодаи дигар, ин дастури ҳидоятари омӯзгор бар он маннист, ки таҳсил ва тарбияи бунёдӣ пурмуҳтаво ва самара-бахш ҳамон вақт ба даст меояд, ки аз имкониятҳои мероси маънавии миллӣ ба таври шоиста ва сазовор истифода бурда тавонем. Ин амал салоҳияти насли ояндаро дар амри шоиста зиста тавонистан бештар месозад ва онҳоро водор ба одилона зистан, дар баробари таҳҷӯими аҳлоқию фарҳангии бегонағон устувор ва пойбанд ба меъёрҳои меҳварии аҳлоқу фарҳангии миллӣ буданро меомӯзонад.

Бинобар таҳқиқотҳои равоншиносон нишонаҳои асосӣ ва муҳими инсонӣ дар овони кӯдакни инсон ҳастагузорӣ мешаванд, ки дар ин ҳол нақши муассисаҳои томактабӣ ва мактабҳои ибтидой ба маротиб меафзояд ва онҳо дар оғардиши ҷонибӣ мешаванд. Ҳар кӯ дар хурдиаш адаб

накунад,

**Дар бузургӣ фалоҳ аз ӯ
барҳост.**

**Ҷӯби тарро, ҷунон ки
ҳоҳӣ, печ**

**Нашавад ҳушк ҷуз ба
оташ рост!**

Масъулони ин давраи фаъолияти шогирдон аз маводи фаровони мероси адабӣ, аҳлоқӣ ва манавии гузаштагонамон ёри чуста метавонанд. Дар ин мавриди тамоми осори бадей, илмӣ ва илмӣ – оммавии асос-гузорӣ адабиёти мусоирни тоҷик, нахустин қаҳрамони Тоҷикистон Садриддин Айнӣ хеле муфид ва судманд мебошад. Дар ҳар навиштаи ӯ дӯст доштани табиат, Ватан, модар, падар, миллат, гузаштагони номовар, адабиёт, забон, мактаб, ҳондан, меҳнат ва гайра таъқид ва талқин шудааст.

Шеваҳои матлуби маҳбуби муюмилат, муюшират ва мубодилаи афкор аз тарафи кормандони идорӣ ва хизматчиёни давлатӣ бо муроҷин ва аҳли маҳал барои ҳалли бомақсаду босамари масъалаҳои иҷтимоӣ ёрии бевосита мөетавонад. Барои рафғу дағғу падидоҳои номатлуби ҳушнунат кор гирифтанд аз онҳо бар нағғи ҳам соҳтори идорӣ ва ҳам аҳолӣ ҳоҳад буд. Ҳамаи ин таълиму тадриси ҷомеаҳои мутараққиро дар монандони донишҷӯён расонида шавад.

**СУЛТОНМАМАДОВА Умеда,
котиби Шӯрои олимони Академия**

Бистсолай омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ

Сабаби
нигошта-
ни мақолаи
мазкур як
маводест,
ки дар р
саҳифаи 9 –
ми рӯзномаи
«Asia –
Pls» № 37
(1419) аз
12 сентя-
бри 2019 бо

сарлавҳаи «Кем нужно стать, чтобы не вы нуждались в работе, а она в вас?», яъне «Кий шудан лозим аст, то ки шумо ба кор муҳтоҷ набошад, балки он (кор) ба шумо эҳтиёқ дошта бошад?» нашр шудааст. Муаллифи мақола Саодат Раҳимӣ мебошад. Дар он сухан дар бобати фаъолияти донишандӯзию меҳнатии Файёз Ризвонов - тоҷикписари 28-сола аз ноҳияи Муъминобод меравад, ки чӣ тавр ба Англия меравад, меҳнат меқунад, меҳонад, ба дараҷаи мутахассиси баркамоли ҳозиразамон, донишманди соҳаи иқтисодӣ ёт, информатикаи иқтисодӣ ва эконометрия мерасад ва дар натиҷа департаменти ширкати байн-налмилии ниҳоятдараҷа бузурго, ки бо 180 мамлакатҳои ҷаҳон, аз он ҷумла, бо Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқамандии тиҷоратӣ дорад, ҳамчун раҳбар идора мекунад.

Пас аз мутолиаи мақолаи мазкур як чаҳон баҳра гирифтам. Бароям таъсир хуб, руҳияи хурсандӣ, гайрати тоза баҳшид. Қарор додам, ки мақоларо бо донишҷӯён якҷоя муҳокима мекунем. Мақсад аз ин қарор, аввалан шинос на-мудани онҳо бо ин мақолаи хеле ҷолиби дикқат ва ҷиҳати тарбиявидошта, баль-дан, гузаштан ба муроди асосӣ: бо онҳо аз наздик сӯҳбат оростан, маслиҳат до-дан ва насиҳат кардан буд. Рӯзномаро овардам, якҷоя бо донишҷӯён ҳондем, муҳокима кардем. Аммо онҳо то чи андоза маслиҳати моро қабул карданда- ба дили пок, нияти соф, мақсади нек, маром, сатҳи тарбия, дониш, фахмиш, ақлу заковат, орзую ҳавасҷо, нақшани онҳо оид ба ташкил карданни зиндагии шахсӣ, иштирок намудан дар ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии мам-лакат вобаста мебошад. Ба ҳар сурат, ман гумон мекунам ва умед дорам, ки онҳо аз ин мақолаи шавқовар, ки дар он аз ҳаёти ибраторомӯзи фарзанди як фарди одӣ, ки бо дониш ва саъю кӯшиши худ ба- сатҳи нисбатан хуби зиндагӣ расидааст, маълумоти таъсирнок оварда шудааст, ба як хулосаи зарурӣ омадаанд. Зеро ин ҷавон мисли донишҷӯёни мо ва ё баръакс, донишҷӯёни мо мисли ин тоҷикписари кӯҳистонӣ дар дехот тавал-луд шуда, дар он ҷо сабақи нахустинро гирифта, солҳои тӯлонӣ заҳмат кашида-аст. Имрӯз мавҷҳои қудратманди баҳри кушоди зиндагӣ Файёзро ба як соҳил, донишҷӯёни моро бошад, ба дигар соҳили он афкандааст. Насиб ва тақдири донишҷӯёни мо ин аст, ки ба донишкадаи машҳури мамлакат доҳил шудаанд ва аз ин ифтиҳор доранд. Дар нақлиётҳои ҷамъиятий ман на як бору ду бор шоҳиди он шудаам, ки вақте донишҷӯёни дигар донишгоҳҳо мегурсанд, ки дар кучо меконӣ? Бо эҳсоси фараҳмандӣ мегӯянд, ки ман дар Академияи идорақунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон меконам.

Холо навбати он расидааст, ки бо одобу ахлоқи хуб, рафтору кирдори хуб, пиндору гуфтори хуб, донишу фарҳанги хуб худро нишон диханд ва дар назди Ватан, Президенти мамлакат, ки чунин боргоҳи бонуфузро тақдим кардааст, дар назди роҳбарият ва устодон, инчунин

волидайни худ, исбот кунанд, ки онҳо ба чунин даргоҳи азиму овозадор лоиқ ва арзанда мебошанд.

алоқамандиҳо ва рушди объект, инчунин
ҳодисаҳоро тавсиф медиҳад ва тадбик
намудани моделҳои иқтисодии бо чунин

ҚАРЗРО БОЯД АДО КАРД!

Ҳар як инсони солимақп, солимфир, дилу нияти покдошта дар тұлға таърихи зиндагии худ, дар давраҳои гуногуни ҳаёташ, мувофиқи имкониятхояшон ҳаракат мекунад, ки барои худаш, аҳли оила ва фарзандхояш, чамъияте, ки дар он зиндагӣ мекунад, мамлакате, ки дар он таваллуд шудааст, ҳиссаи арзанде гузорад ва барои наслҳои оянда ёдгорие монад. Имконият барои ҳама якчанд маротиба дода мешавад. Имкониятхойи додашударо ҳар як инсон мувофиқи ҳоҳиши худ, донишу фаҳмиши худ истифода мебарарад ва самараи онро мебинад ё ин ки аз он даст мекашад. Дар ин ҷо ҳар як шахс ҳуқуқи интихоб карданро дорад. Мардум беасос намегӯянд: ихтиёр ба ласти баҳтиёр

**Донишчүёни азиз!
Дар вақти интихоб намудани роҳи**

Зиндагый ба иштибоҳ роҳ наадехед!

Нафароне ҳастанд, ки имконияти мавҷударо қабул мекунанду зиндагиашонро дигаргун месозанд, рафттору гуфтор ва пиндорашонро тағиیر медиҳанд, ба талаботи замон нигоҳ карда қадам мезананд ва дар ҷойҳои зарурӣ пайи худашонро мегузоранд, то аз онҳо ёдгорӣ бимонад. Як шахс дараҳт шинонида, боғ бунёд мекунад, якчоя бо дигарон меваашро меҳӯрад, як нафари дигар дар дарё пул месозад, дигарон аз он мегузаранд, боз як нафари дигар дар роҳи илим заҳмат мекашад, дигарон истифода мебаранд.

Нафароне низ ҳастанд, ки аз ҳамаин «ташвишҳо» дар канор мебошанд. Чунин инсонҳо на худашонро, на рафторашонро, на зиндагиашонро дигар кардан, тағиیر доданро намехоҳанд. Чунки онҳо ба ҳамин зиндагӣ, ҳамин тарзи ҳаёт одат карданд. Беҳавсалагӣ ба онҳо зўрӣ кардааст. Барои камсавод буданашон, маълумоти олий надоштанашон, мутахассиси хуб набуданашон, дар доштани дипломи олий, аммо дониши хуб надоштанашон, мувофиқи диплом аз уҳдай кор набаромаданашон, кори таҳти дил наёфтанашон худашон не, балки дигарон айблор ҳастанд.

Ин чо зарур шуморидам ба хонандай арчманд вобаста ба эконометрия иттилоъ дода бошам. Эконометрия яке аз равияҳои методи таҳлили иқтисодӣ-математики буда, аз ҷенкунии статистикии параметрҳои инфодаҳои – моделҳои математики иборат мебошад, ки баъзе қонсепсияҳои иқтисодии оид ба

алоқамандиҳо ва рушди объект, инчунин
ҳодисаҳоро тавсиф медиҳад ва тадбик
намудани моделҳои иқтисодии бо чунин

воситай истифодаи методҳои оморӣ – риёзӣ. Имрӯз мақсади он олимон ҷомаӣ амал пӯшид. Агар дар ибтидо бо воситай методҳою моделҳо ва усули модел-созии эконометрӣ асосан муаммоҳои макроиқтисодӣ ёт, мисли омӯзиши бозор, пешбиникиунӣ, барномасозӣ ҳал карда шуда бошад, пас имрӯз аз ҳоёти иқтисодии ҳар як нафар фард, хонавода, корхона сар карда то мамлакат, аз ин гузашта ё ин ки зиёда аз ин муаммоҳои иқтисодии та- моми ҷаҳон ҳал карда мешавад. Бинобар ин, муҳими ва аҳамияти эконометрияро дар идоракуни иқтисодӣ ва давлат ба назар гирифта, дар барномаи таълимии донишкада ва академияҳои назди Президенти давлатҳои соҳибихтиёри фазои пасошӯравӣ, ҳамчун фанни ҳатмӣ дохил кардаанд. Барои баланд бардоштани сатҳи таълимидӣ, ба хотири таъмин на- мудани донишҷӯён ба воситаҳои таълимӣ, аз он ҷумла ба адабиёт, нафақат адаби- ёти худиро истифода мебаранд, балки китобҳои дарсии олимони машҳури дигар мамлакатҳоро тарҷума мекунанд ва дар раванди таълим васеъ истифода мебаранд. Дар ин ҷо меҳоҳам ду китоби дарсие, ки беҳад зарур мебошанд, аз тарафи олимон – кормандони Академияи ҳоҷагии ҳалқ ва хизматчиёни давлатии назди Президенти Федератсияи Россия аз забони англisiй ба русӣ тарҷума шуда- аст ва истифода мебаранд, қайд кунам:

1. Фумио Хайяши, «Эконометрика»
 2. Стенли Фишер, Рудегир Дорнбуш, Ричард Шмалензан, «Экономика»

Нақл аст, ки дар Юнони қадим Арасту Академия дошт ва фаъолияти он дар сатҳи аъло ташкил шуда буд. Дар он ҷо ў бо усули маҳсус ба шогирдонаш дарс меғуфт. Қоидан ба академия қабул кардани шогирдон аз дигар университетҳо куллан фарқ мекард. Нисбат ба қабули шунавандагон (шогирдон) талаботи беҳад саҳт дошт, ки ин аз шиори дар болои даромадгоҳи Академия навиштааш бармеояд: «Ба қасе, ки математикаро намедонад, даромадан манъ аст!»

Имрӯз вақти он расидааст, ки нафаре эконометрия, технологияни эконометриро ба дараҷаи хубу аъло намедонад, на дар соҳаи иқтисодиёт, на сиёсат, на ҳоҷагидорӣ, на идоракуни давлатии иқтисодиёт бомуваффақият фаъолият карда наметавонад. Ин аксиомаи имрӯзаи илми иқтисодӣ мебошад. Аксиомаи мазкурро донишҷӯён бояд ба маънои томаш дарк кунанд. Имрӯз иқтисодчии комил на он нафаре мебошад, ки дар даст диплом оид ба ҳатм намудани мактаби олии иқтисодиро дораду даъвои иқтисодчигӣ мекунад, балки он нафарест, ки математика ва эконометрияро ба дараҷаи олий медонаду дар соҳаи интихобкардаи ҳудаш донишашро бапуррагӣ тадбик карда метавонад. Ба ғайр аз ин, ў бояд дар соҳаи технологияи компьютерӣ низ дониши мукаммал дошта, моделҳои математикий ва эконометрии масъалаҳои рӯзмарои иқтисодиро тартиб дода, бо воситаи истифодабарии системаҳои информатсионӣ ва барномаҳои мувофиқи онҳо ҳад карда тавонанд.

онҳо ҳал карда тавонанд.
Бигзор шогирдони мо дар соҳаи идоракуни иқтисодиёт ва давлат ҳамчун мутахассиси дараҷаи олий чумхурии азизамонро ба ҷаҳониён муаррифӣ карда тавонанд ва қарзи худро дар назди ҳалқу миллат ало намоянди.

**ХУЧАҚУЛОВ Ниёз.,
муаллими калони кафедраи таҳлили
иқтисодӣ ва омор, Аълоҷии маорифи
Тоҷикистон**

ИДОРАКУНИЙ ДАВЛАТӢ ДАР ЗАМОНИ МУОСИР

Дар Академияи идоракунни дэвлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон курси тақмили ихтисос барои муовинони роҳбарони мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муовинони вазирон, муовинони нарисони кумитаҳои давлатӣ ва муовинони роҳбарони идораҳои назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон аз рӯи барномаи «Идоракунни дэвлатӣ дар замони мусоир», ки то 21 марта соли 2020 идома мейёбад, ифтиҳоҳ гардид.

Дар ифтиҳоҳ курси Гафурзода Абдухалил Дэвлаталӣ - Ректори Академияи идоракунни дэвлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, Аҳмадзода Зулфия - муовини ректори Академия, Фанизода Ибодат - директори донишкадаи тақмili ихтисоси хизматчиёни

мати давлатиро самти афзалиятнок эълон карда, онро барҳақ омили муҳимтарини таҳқими идоракунни самараноки давлат номиданд. Ин аст, ки Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон мунтазам ба рушди инкишифи бемайлени соҳаи хизмати давлатӣ ва идоракунни дэвлатӣ, сатҳу сифати дониш ва кордонни хизматчиёни давлатӣ дар ҳама зинаи мақомоти давлатӣ таваҷҷӯҳи хосса зоҳир менамояд.

Маҳз натиҷаи дастирию ғамҳориҳои Президенти маҳбуни кишвар ба соҳаи хизмати давлатӣ буд, ки имрӯзҳо сатҳи дониш ва таҷриба миёни хизматчиёни давлатӣ боло рафта, шумораи хизматчиёни давлатӣ рӯз то рӯз меафзояд. Пешвои миллат дар пайдашон ба Маҷлиси Оли зикр намуданд: «Ҳалли муваффақонаи масъалаҳои рушди минбаъдаи кишвар, пеш аз ҳама, бо самаранокии низоми идоракунӣ, баланд бардоштани масъулияти хизматчиёни давлатӣ, бартараф намудани монеҳои сунъӣ ва таъмини шаффо-

фияти фаъолияти мақомоти давлатӣ алоқаманд мебошад». Ин ҳарфҳо аз ҳар як хизматчи давлатӣ масъулияти бештар дар иҷрои вазифаву уҳдадориҳои худ талаб намуда, онҳоро ба хидмати содиқонаву поквичдонона раҳнамун месозанд.

Мавриди зикр аст, ки дар курси мазкур лекторони асоси аз Академияи идоракунни дэвлатӣ, инчунин, аз дигар вазорату идораҳои давлатӣ ҷалб карда мешаванд.

Дар ҷамъъести курс мизи мудаввар дар мавзӯи «Идоракунни дэвлатӣ дар замони мусоир» бо иштироки роҳбарияти Академияи идоракунни дэвлатӣ, Агентии дэвлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон ва вазорату идораҳои даҳлдор доир мегардад.

давлатӣ, Аюбӣ Бибиосия - муовини директори Агентии хизмати давлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон иштирок ва суханронӣ намуданд.

Абдухалил Гафурзода, ҳузури аҳли нишастро ба Академияи идоракунни дэвлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон хайрамақадам гуфта, иброз дошт, ки Чумхурии Тоҷикистон дар замони соҳибистикӣ таҳти роҳбарии оқилони Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомали Раҳмон дар таомони соҳаҳои ҳаётӣ ҳоҷагии ҳалқи мамлакат, аз ҷумла соҳаи хизмати давлатӣ, ба дастовардҳои наزارрас соҳиб гардид.

Пешвои муаззами миллат соҳаи хиз-

мати давлатиро самти афзалиятнок эълон карда, онро барҳақ омили муҳимтарини таҳқими идоракунни самараноки давлат номиданд. Ин аст, ки Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон мунтазам ба рушди инкишифи бемайлени соҳаи хизмати давлатӣ ва идоракунни дэвлатӣ, сатҳу сифати дониш ва кордонни хизматчиёни давлатӣ боло рафта, шумораи хизматчиёни давлатӣ рӯз то рӯз меафзояд. Пешвои миллат дар пайдашон ба Маҷлиси Оли зикр намуданд: «Ҳалли муваффақонаи масъалаҳои рушди минбаъдаи кишвар, пеш аз ҳама, бо самаранокии низоми идоракунӣ, баланд бардоштани масъулияти хизматчиёни давлатӣ, бартараф намудани монеҳои сунъӣ ва таъмини шаффо-

фияти фаъолияти мақомоти давлатӣ алоқаманд мебошад». Ин ҳарфҳо аз ҳар як хизматчи давлатӣ масъулияти бештар дар иҷрои вазифаву уҳдадориҳои худ талаб намуда, онҳоро ба хидмати содиқонаву поквичдонона раҳнамун месозанд.

Таъқид шуд, ки ягон давлат ё миллате

бидуни ҳимояи ва артиш вучӯд дошта наметавонад. Ҳушбахтона, имрӯз Тоҷикистон ба артиш ва Қувваҳои мусаллаҳи худ, ки воқеан ҳам

пуритдорӣ аст, ифтиҳор мекунад. Имрӯз артиш то таъминкунандай амнияти ҳар як сокини кишвар буда, фаъолияти ниҳодҳои қудратӣ, тиқбии дастуру ҳидоятҳои Сарфармондехӣ олии Қувваҳои Мусаллаҳ Генерали Артиш муҳтарам Эмомали Раҳмон хуб ба роҳ, монда шуда,

қисми зиёди кормандони ниҳодҳои қудратӣ мутахассисони касбӣ ташкил медиҳанд.

Имомёрбеков Атобек, дар мавзӯи

тарбияи ватанпарастӣ, садоқат ба Ватан, миллат, Президент, ҳимояи ҳар ваҷаб замини Тоҷикистон, баланд бардоштани эҳсоси

Дар Академияи идоракунни дэвлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон ба муносабати таҷлили 27 - умин солгарди таъсисёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Чумхурии Тоҷикистон чорабинии фарҳанѓӣ - фарогатӣ дӯир гардид. Чорабинии мазкур бо садо додани Сурӯд миллии Чумхурии Тоҷикистон оғоз гашт.

Дар он Ректори Академия Абдухалил Гафурзода, доктори илмҳои ҳуқӯқ, профессор, Имомёрбеков Атобек генерал - майор, Исломилзода Намоз, полковник собиқадорони соҳаи ҳифзи ҳуқӯқ, устодон донишҷӯёну магистрантон иштирок ва суханронӣ намуданд.

Имомёрбеков Атобек, дар мавзӯи

тарбияи ватанпарастӣ, садоқат ба Ватан, миллат, Президент, ҳимояи ҳар ваҷаб замини Тоҷикистон, баланд бардоштани эҳсоси

Рӯзгори ибратбахш

АЗ ФАЪОЛИЯТИ ЗАНИ ОҚИЛА ВА ОМӮЗГОРИ ФИДӢ

Дар зиндагӣ ҳар фард нотакорӣ аст. Ҳушбахтарин фард он аст, ки дар пешрафт ва рушди кишвари азизамон саҳми арзандан ҳудро мегузорад. Яке аз чунин ҳушбахтарин фард омӯзгор - модари Академияи идоракунни дэвлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон муаллима Мехриниссо Зуҳурова мебошад.

Ин зан барои пешрафт ва ободии кишвар саҳми ҳудро то кунун гузошта, хизмат барои Ватанро дар фаъолияти ҳуд дар мадди аввали мегузорад. Муаллима Мехриниссо Зуҳурова барои омӯзонидани ҷавонони саодатманди кишвар ҳизмат намуда, дар тӯли фаъолияти ҳуд пайваста дар соҳаи илм ва маориф заҳмат кашидаст. Ӯ дар шаҳри Душанбе 10 январи соли 1952 ба дунё омада, дар домани гулгаштҳои дӣрӯмон ба камол расида, таҳсилоти ибтидоиро дар муассисаи миёнai ӯмумӣ №53-и шаҳри Душанбе гирифтад. Пас аз ҳатами муассисаи миёнai бо шавқу рабати зиёд соли 1969 ҳуҷҷатҳояшро ба риштai забони фаронсавии факултeti забонҳои ҳориҷии Донишгоҳи славянii Русияву Тоҷикистон идома дода, то соли 2012 дар ин вазифа кор кардааст. Маҳз савиияи дониш ва истеъоди ҳуби қориаш буд, ки соли 2012 ба вазифа пурмасъул - ёрдамҷии ректори Донишкадаи соҳибкорӣ ва хизмат таътии мегардад. Бояд қайд кард, ки муаллима дар ҳасбии ҳуд яке аз муваффақтарин шахсон ба ҳисоб мераванд, ки тамоми умри ҳешро дар соҳаи илму маориф сарф намудааст. Ҳамзамон, муаллимаро метавон ҳушбахтарин модар-омӯзгори диёри азизамон ном бурд, ки то ин дам умри ҳудро барои хизмат ба Ватану мильад мегардад.

Муаллима Мехриниссо Зуҳурова соли 1973 донишгоҳро бо баҳои ҳубу аъло ба итмом мерасонад. Ӯ аз замони донишҷӯй соҳиби дониши баланд буда, пас аз ҳатми фаъолияти мөхнатии ҳудро соли 1974 дар кафедраи забонҳои олмонӣ ва фаронсавии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (он замон Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин) ба ҳайси лаборанти қалон оғоз мекунад. Аз моҳи феврали соли 1980 ба ҳайси муаллими кафедраи забонҳои ҳориҷии Донишгоҳи славянii Русияву Тоҷикистон ба фаъолияти кории ҳешро давом дода, аз сентябри соли 2018 сар карда, муаллими қалони кафедраи забонҳои ҳориҷии Донишгоҳи славянii Русияву Тоҷикистон ба фаъолияти омӯзгорӣ машғул шудааст. Аз моҳи майи соли 2019 то инҷониб муаллима Мехриниссо Зуҳурова дар вазифаи сардори

муаллима Мехриниссо Зуҳурова соли 2013 дар вазифаи мутахассиси маркази тестии Донишгоҳи славянii Русияву Тоҷикистон фаъолият намудааст. Соли 2015 танзимгари қалони дастгоҳи иҷроияи Ректори Донишкадаи соҳибкорӣ ва хизмат фаъолияти кории ҳешро давом дода, аз сентябри соли 2018 сар карда, муаллими қалони кафедраи забонҳои ҳориҷии Донишгоҳи славянii Русияву Тоҷикистон ба фаъолияти омӯзгорӣ машғул шудааст. Аз моҳи майи соли 2019 то инҷониб муаллима Мехриниссо Зуҳурова дар вазифаи сардори

шӯбайи омодакуни кадрҳои имлӣ ва илмӣ-педагогии Академияи идоракунни дэвлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон сарбаландона кору фаъолияти намуда истодааст. Муаллима Зуҳурова яке аз симоҳои беназир ва меҳрубон дар Академия буда, бо тамоми кормандони ин боргоҳи маърифат муносибати ҳубу саимимона дорад.

Бароям аз фаъолияти пурсамари муаллима Мехриниссо Зуҳурова мальум гардид, ки дар омода намудани ҳазорон кадрҳои болаёқат ва варзида дар Чумхурии Тоҷикистон саҳми беназир дорад. Муаллима саҳми фаъолияти ҳешро тайи ин солҳо иваз накарда, пайваста дар соҳаи маориф ва имлӣ хизмат нишон дода, дар соҳаи ҳуд содиқ монда, то ҳол дар ин соҳа қорҳои назаррас анҷом дода истодааст.

Хизматҳои шоистаи муаллима Мехриниссо Зуҳурова белодош намонда, бо як қатор мукофотҳо, аз ҷумла бо ифтихорномаҳои Вазорати энергетикии ҶТ, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Донишгоҳи славянii Русияву Тоҷикистон, Донишкадаи соҳибкорӣ ва хизмат қадрӣбӯ шудааст.

Бешубҳа, кору пайкори ин омӯзгор-модари оқил барои ҷавонон намунаи ибрат мебошад.

**АВГОНОВ Ҳудойдод,
масъули саҳифа**

ТАҶЛИЛИ РӯЗИ АРТИШ ДАР АКАДЕМИЯИ ИДОРАКУНИЙ ДАВЛАТӢ

ворисият аз марзу буими кишвар дар ниҳоди ҷавонон, ҳудциносии ҳудоғоҳии милли, таҳқим баҳшидани Истиқолияти давлатӣ ва Ваҳдати милли, инчунин ба ин васила пешгирии гароиш ба фарҳанги бегона, пешгирии шомилшавӣ ба ҳизбу ҳаракатҳои экстремистӣ, пешгирии таъсирӣ таасуби динӣ дар ҷомеа, ҳурофотпастию ифротгарӣ, ки давлатро ба нешшавӣ мебаранд, суханронӣ намуда, изҳори итмимон карда, оид ба ҳэтидол овардани вазъи смёсӣ дар солҳои 90-ум, нақши таърихио рисолати со зандаи Иҷтисияи 16-уми Шӯрои Олии Чумхурии Тоҷикистон ва мактаби сулҳофарии Пешвои миллиат, Сарфармондехӣ олии Қувваҳои Мусаллаҳ, генерали Артиш Эмомали Раҳмон ҳуб ба роҳ, монда шуда, қисми зиёди кормандони ниҳодҳои қудратӣ мутахассисони касбӣ оварданد.

Шӯбайи фарҳанг ва истеъодҳои ҷавони Академия, бо роҳбарии Ганҷина Сафарова чун ҳамеша дастагули рангини фарҳангиро, ки фарогири шеъру сурӯд, рақсу тарона ва саҳначаҳои ҳаҷҷӣ буданд, пешниҳод наму-

нан.

Дар охир ректори Академия ба сухани хотимавӣ зикр намуд, ки Артиши милли дар ҳар даву замон чун кафолати рӯзгори осоишта ва зиндагии пурфарогати ҳар шаҳрванд аст. Бигзор Артиши миллии мо низ ҳамеша чун рамзи саодатмандӣ ва қудратнокии Ватани азизамон бойӣ монад.

Ҳамин тарӣ, ҷорабинӣ дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва ҳисси баланди ифтиҳори милли ба фарҷом расид.

«Сарвар ва миллат»